

STORTINGET

Innst. 336 L

(2019–2020)

Innstilling til Stortinget
fra kommunal- og forvaltningskomiteen

Dokument 8:82 LS (2019–2020)

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Jon Engen-Helgheim, Siv Jensen, Sylvi Listhaug og Helge André Njåstad om tiltak for kontroll på grensen ved en ny migrantstrøm til Norge

Til Stortinget

Sammendrag

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«A.

Vedtak til lov
om endringer i utlendingsloven mv.

I

I lov 15. mai 2008 nr. 35 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven) gjøres følgende endringer:

§ 9 første ledd annet og nytt tredje punktum skal lyde:
En utlending som er på norsk grense og som søker beskyttelse etter reglene i kapittel 4, eller for øvrig gir opplysninger som tyder på at vernet mot utsendelse etter § 73 vil komme til anvendelse, kan likevel gis tillatelse til innreise. Avgjørelse om tillatelse til innreise treffes av politiet og anses ikke som enkeltvedtak.

§ 9 sjuende ledd oppheves.

§ 9 femte ledd skal lyde:

Kongen kan gi nærmere regler i forskrift, herunder om asylsøkeres adgang til innreise uten visum, om hvem som er unntatt fra visumplikt etter annet ledd og om tidsberegningen i fjerde ledd.

§ 18 annet ledd bokstav a skal lyde:

a) utlendingen oppgir å være flyktning, jf. § 28, eller å ha rett til beskyttelse etter § 28 a, eller for øvrig gir opplysninger som tyder på at utlendingen er vernet mot utsendelse etter § 73,

§ 28 første og andre ledd skal lyde:

En utlending som er i riket eller på norsk grense, skal etter søknad anerkjennes som flyktning dersom utlendingen har en velbegrunnet frykt for forfølgelse på grunn av etnisitet, avstamning, hudfarge, religion, nasjonalitet, medlemskap i en spesiell sosial gruppe eller på grunn av politisk oppfatning, og er ute av stand til, eller på grunn av slik frykt er uwillig til, å påberope seg sitt hjemlands beskyttelse, jf. flyktningkonvensjonen 28. juli 1951 artikkel 1 A og protokoll 31. januar 1967.

En utlending som anerkjennes som flyktning etter første ledd, har rett til oppholdstillatelse som flyktning.

§ 28 sjetten og sjuende ledd skal lyde:

På de vilkår som er fastsatt i loven her og med de unntakene som er fastsatt av Kongen i forskrift, har også ektefelle eller samboer til en utlending som gis oppholdstillatelse som flyktning etter annet ledd, og flyktningens barn under 18 år uten ektefelle eller samboer, rett til oppholdstillatelse som flyktning.

Dersom vilkårene for oppholdstillatelse etter denne bestemmelsen ikke er oppfylt, skal vedtaksmyndig-

heten av eget tiltak vurdere om bestemmelsene i § 28 a skal anvendes.

Ny § 28 a skal lyde:

§ 28 a *Oppholdstillatelse for utlendinger som har rett til subsidiær beskyttelse*

En utlending som er i riket eller på norsk grense, og som uten å falle inn under § 28 likevel står i reell fare for å bli utsatt for dødsstraff, tortur eller annen umenneskelig eller nedverdiggende behandling eller straff ved tilbakevending til hjemlandet, har rett til oppholdstillatelse av beskyttelsesgrunner.

Ved vurderingen etter første ledd skal det tas hensyn til om søkeren er barn.

Bestemmelsene i § 28 fjerde og femte ledd gjelder tilsvarende.

Når det er tvil om utlendingens identitet, når behovet er midlertidig, eller når andre særlige grunner tilsier det, kan det fastsettes at

- a) tillatelsen ikke skal kunne danne grunnlag for permanent oppholdstillatelse,
- b) tillatelsen ikke skal kunne danne grunnlag for oppholdstillatelse etter lovens kapittel 6 for utlendingens familiemedlemmer,
- c) tillatelsen ikke skal kunne fornyes, eller
- d) tillatelsens varighet skal være kortere enn ett år.

Dersom vilkårene for oppholdstillatelse etter denne bestemmelsen ikke er oppfylt, skal vedtaksmyndigheten av eget tiltak vurdere om bestemmelsene i § 38 skal anvendes.

Kongen kan i forskrift gi nærmere regler om anvendelsen av denne paragrafen.

Ny § 28 b skal lyde:

§ 28 b *Midlertidig og begrenset oppholdstillatelse til enslige mindreårige asylsøkere som har beskyttelsesbehov fordi de mangler forsvarlig omsorg ved retur*

Der det er avgjørende for vurderingen av beskyttelsesbehovet til en enslig mindreårig asylsøker at vedkommende vil være uten forsvarlig omsorg ved retur, har den enslige mindreårige bare rett til midlertidig og begrenset oppholdstillatelse etter §§ 28 eller 28 a. Tillatelsen kan ikke fornyes etter fylte 18 år og danner ikke grunnlag for permanent oppholdstillatelse eller oppholdstillatelse til familiemedlemmer etter lovens kapittel 6.

Kongen kan i forskrift gi nærmere regler om anvendelsen av denne paragrafen.

§ 29 overskriften og første ledd skal lyde:

§ 29 *Nærmere om forfølgelse etter § 28*

For at handlinger skal anses å utgjøre forfølgelse i henhold til § 28, må de enten

- a) enkeltvis eller på grunn av gjentakelse utgjøre en alvorlig krenkelse av grunnleggende menneskeret-

tigheter, særlig slike rettigheter som ikke kan fravikes i medhold av artikkel 15 nr. 2 i den europeiske menneskerettskonvensjon av 4. november 1950, eller

- b) utgjøre flere forskjellige tiltak, herunder krenkelser av menneskerettigheter, som til sammen er så alvorlige at de berører et menneske på en måte som kan sammenlignes med situasjonen beskrevet i bokstav a.

§ 30 skal lyde:

§ 30 *Nærmere om grunnlaget for forfølgelse etter § 28*

Ved anvendelsen av § 28 skal følgende legges til grunn ved vurderingen av grunnlaget for forfølgelsen:

- a) Religion skal særlig anses å omfatte
 - religiøse og andre typer livssyn,
 - deltakelse i eller tilsiktet fravær fra formell gudstjeneste, enten det skjer privat eller offentlig, alene eller sammen med andre,
 - andre handlinger eller meningsytringer knyttet til vedkommendes religion eller livssyn,
 - individuelle eller kollektive handlemåter som er diktert av religiøs eller livssynsmessig overbevisning,
 - frihet til å skifte religion eller annet livssyn.
- b) Nasjonalitet skal foruten statsborgerskap eller mangel på statsborgerskap også omfatte medlemskap i en gruppe som er definert ved sin kulturelle, etniske eller språklige identitet, geografiske eller politiske opprinnelse eller forbindelse med befolkningen i en annen stat.
- c) En spesiell sosial gruppe skal særlig anses å omfatte en gruppe mennesker som har et felles kjennetegn ut over faren for å bli forfulgt, og som oppfattes som en gruppe av samfunnet. Det felles kjennetegnet kan være iboende eller av andre grunner uforanderlig, eller for øvrig utgjøres av en væremåte eller en overbevisning som er så grunnleggende for identitet, samvittighet eller utøvelse av menneskerettigheter at et menneske ikke kan forventes å oppgi den. Tidligere ofre for menneskehandel skal anses som medlemmer av en spesiell sosial gruppe.
- d) Politisk oppfatning skal særlig anses å omfatte oppfatninger om de aktuelle forfølgerne eller deres politikk eller metoder, uansett om søkeren har handlet i henhold til denne oppfatningen.

Ved vurderingen av om det foreligger en velbegrunnet frykt for forfølgelse er det uten betydning om søkeren har de kjennetegn eller den oppfatning som fører til forfølgelsen, jf. § 28, såfremt forfølgeren mener at søkeren har kjennetegnet eller oppfatningen.

§ 31 overskriften og første til fjerde ledd skal lyde:

§ 31 *Utelukkelse fra rett til beskyttelse*

Rett til *beskyttelse etter §§ 28 eller 28 a* foreligger ikke dersom utlendingen faller inn under flyktningkonvensjonen 28. juli 1951 artikkel 1D eller E, eller dersom det er alvorlig grunn til å anta at utlendingen

- a) har gjort seg skyldig i en forbrytelse mot freden, en krigsforbrytelse eller en forbrytelse mot menneskeheten, slik disse forbrytelsene er definert i internasjonale avtaler som tar sikte på å gi bestemmelser om slike forbrytelser,
- b) har gjort seg skyldig i en alvorlig ikke-politisk forbrytelse utenfor Norges grenser, før han fikk adgang til Norge som flyktning, eller
- c) har gjort seg skyldig i handlinger som er i strid med FNs formål og prinsipper.

Rett til *beskyttelse etter § 28 a* foreligger heller ikke dersom utlendingen har fått endelig dom for en særlig alvorlig forbrytelse og av den grunn utgjør en fare for det norske samfunnet. Dersom det er grunnlag for utvisning av en utlending av hensyn til grunnleggende nasjonale interesser etter § 126 annet ledd, gjelder § 126 femte ledd.

Rett til *beskyttelse etter § 28 a* foreligger heller ikke dersom utlendingen forlot hjemlandet kun for å unngå straffereaksjoner for én eller flere straffbare handlinger som kunne ha blitt straffet med fengsel dersom handlingene var blitt begått i Norge.

Dersom en utlending som faller inn under første ledd bokstav a eller c eller annet ledd, allerede har fått oppholdstillatelse *etter §§ 28 eller 28 a*, kan oppholdstillatelsen kalles tilbake.

§ 32 første ledd skal lyde:

En søknad om *beskyttelse, jf. §§ 28 og 28 a*, kan nektes realitetsbehandlet dersom søkeren

- a) har fått asyl eller annen form for beskyttelse i et annet land,
- b) kan kreves mottatt av et annet land som deltar i Dublin-samarbeidet, jf. fjerde ledd,
- c) kan kreves mottatt av en annen nordisk stat etter reglene i den nordiske passkontrolloverenskomsten,
- d) har reist til riket etter å ha hatt opphold i en stat eller et område hvor utlendingen ikke var forfulgt.

§ 32 femte ledd skal lyde:

Kongen i statsråd kan beslutte at søknader om beskyttelse, jf. §§ 28 og 28 a, skal kunne nektes realitetsbehandlet dersom søkeren ankommer direkte fra en nordisk stat. Kongen i statsråd kan beslutte at myndighet til å nekte realitetsbehandling, og myndighet til å bortvise i medhold av § 17 første ledd, i slike tilfeller legges til polititjenestemann. Kongen i statsråd kan beslutte at nektelse av realitetsbehandling, og bortvisning i medhold av § 17 før-

ste ledd, i slike tilfeller ikke anses som enkeltvedtak. Bestemmelsene i første til tredje punktum gjelder uten hensyn til hva som ellers ville fulgt av fjerde ledd. Det gjelder ikke plikt til forhåndsvarsling etter forvaltningsloven § 37 før Kongen i statsråd fatter beslutninger som nevnt i første til tredje punktum.

§ 33 første punktum skal lyde:

Når det foreligger konkrete omstendigheter som kan begrunne en forventning om snarlig bedring i situasjonen i det området *asylsøkere* kommer fra, kan departementet beslutte at behandlingen av søknadene fra personer fra dette området skal stilles i bero i inntil seks måneder.

§ 34 tredje ledd første punktum skal lyde:

En søknad om *individuell beskyttelse, jf. §§ 28 og 28 a*, fra en utlending som nevnt i annet ledd kan stilles i bero i inntil tre år fra det tidspunktet utlendingen første gang fikk tillatelse.

§ 35 tredje og fjerde ledd skal lyde:

En utlending som har fått innreisetillatelse etter første ledd, får oppholdstillatelse etter denne paragrafen inntil Utlendingsdirektoratet har avgjort om utlendingen skal få oppholdstillatelse *etter §§ 28, 28 a eller 38*. Ved vurderingen av en sak etter §§ 28, 28 a og 38 etter innreise skal det legges tilbørlig vekt på om utlendingen hadde grunn til å regne med å *få beskyttelse etter §§ 28 eller 28 a*.

Forvaltningsloven kapittel IV og V om saksforberedelse og vedtak gjelder bare vedtak truffet etter innreise. Forvaltningsloven kapittel VI om klage og omgjøring gjelder der det er truffet vedtak om oppholdstillatelse etter §§ 28, 28 a eller 38.

§ 37 skal lyde:

§ 37 *Opphør og tilbakekall av tillatelser etter §§ 28, 28 a eller 34*

Ved siden av tilbakekall etter § 63 kan status som flyktning og oppholdstillatelse etter §§ 28 og 34 *eller oppholdstillatelse etter § 28 a* også tilbakekalles dersom utlendingen:

- a) frivillig på nytt har søkt beskyttelse fra det landet utlendingen er borger av,
- b) etter å ha mistet sitt statsborgerskap, frivillig har gjenervert det,
- c) har ervervet nytt statsborgerskap og nyter beskyttelse av det landet utlendingen er blitt borger av,
- d) frivillig på nytt har bosatt seg i det landet utlendingen forlot eller oppholdt seg utenfor på grunn av frykt for forfølgelse *eller behandling som nevnt i § 28 a*,
- e) ikke lenger kan nekte å nyte godt av beskyttelse fra det landet utlendingen er borger av, fordi de forhold-

dene som førte til at utlendingen *fikk beskyttelse etter §§ 28, 28 a eller 34*, ikke lenger er til stede, eller

f) ikke er borger av noe land, og på grunn av at de forholdene som førte til at utlendingen *fikk beskyttelse etter §§ 28, 28 a eller 34*, ikke lenger er til stede, er i stand til å vende tilbake til det landet hvor utlendingen tidligere hadde sin bopel.

Oppholdstillatelse skal ikke tilbakekalles etter første ledd bokstav e eller f dersom utlendingen kan påberope seg tvingende grunner i forbindelse med tidligere forfølgelse eller behandling som nevnt i § 28 a for å avvise beskyttelse fra det landet utlendingen har statsborgerrett i, eller å nekte å vende tilbake til det landet hvor utlendingen tidligere hadde sin vanlige bopel.

Ny § 38 a skal lyde:

§ 38 a Midlertidig og begrenset oppholdstillatelse til enslige mindreårige asylsøkere som mangler forsvarlig omsorg ved retur

En enslig mindreårig asylsøker som ikke har annet grunnlag for oppholdstillatelse enn at norske myndigheter anser at søkeren vil være uten forsvarlig omsorg ved retur, har bare rett til midlertidig og begrenset oppholdstillatelse etter lovens § 38 første ledd. Tillatelsen kan ikke fornyes etter fylte 18 år og danner ikke grunnlag for permanent oppholdstillatelse eller oppholdstillatelse til familiemedlemmer etter lovens kapittel 6.

Kongen kan i forskrift gi nærmere regler om anvendelsen av denne paragrafen.

§ 40 a oppheves.

§ 41 annet ledd siste punktum oppheves.

Ny § 41 b skal lyde:

§ 41 b Krav til visse referansepersoner om fire års arbeid eller utdanning i Norge for familieetablering

Det er et vilkår for oppholdstillatelse etter §§ 40 (ektefeller) og 41 (samboere) at referansepersonen har arbeidet eller tatt utdanning i Norge i fire år, når referansepersonen har

- a) oppholdstillatelse som flyktning, jf. § 28,
- b) oppholdstillatelse for utlending som har rett til subsidiær beskyttelse, jf. § 28 a,
- c) oppholdstillatelse etter innreisetillatelse som overføringsflyktning, jf. § 35 tredje ledd,
- d) kollektiv beskyttelse i en massefluktsituasjon, jf. § 34,
- e) oppholdstillatelse på grunn av sterke menneskelige hensyn eller særlig tilknytning til riket, jf. § 38,
- f) oppholdstillatelse som familiemedlem, jf. §§ 40 til 53, eller
- g) permanent oppholdstillatelse på grunnlag av tillatelsene nevnt i bokstav a til f, jf. § 62.

Vilkåret i første ledd gjelder ikke når

- a) ekteskapet var inngått eller samlivet var etablert før tidspunktet for referansepersonens innreise i Norge, eller
- b) partene har inngått ekteskap eller levd i et etablert samliv mens begge har hatt oppholdstillatelse i Norge.

Det kan gjøres unntak fra vilkåret dersom særlige grunner, herunder hensynet til familiens enhet, taler for det.

Kongen kan fastsette nærmere regler i forskrift.

Ny § 41 c skal lyde:

§ 41 c Krav til visse referansepersoner om tre års arbeid eller utdanning i Norge for familiegjennforening

For søknader som omfattes av unntaket i § 41 b annet ledd, er det et vilkår for oppholdstillatelse etter §§ 40 (ektefeller) og 41 (samboere) at referansepersonen har arbeidet eller tatt utdanning i Norge i tre år, når referansepersonen har

- a) oppholdstillatelse som flyktning, jf. § 28,
- b) oppholdstillatelse for utlending som har rett til subsidiær beskyttelse, jf. § 28 a,
- c) oppholdstillatelse etter innreisetillatelse som overføringsflyktning, jf. § 35 tredje ledd,
- d) kollektiv beskyttelse i en massefluktsituasjon, jf. § 34,
- e) oppholdstillatelse på grunn av sterke menneskelige hensyn eller særlig tilknytning til riket, jf. § 38,
- f) oppholdstillatelse som familiemedlem, jf. §§ 40 til 53, eller
- g) permanent oppholdstillatelse på grunnlag av tillatelsene nevnt i bokstav a til f, jf. § 62.

Det kan gjøres unntak fra vilkåret dersom særlige grunner, herunder hensynet til familiens enhet, taler for det.

Kongen kan fastsette nærmere regler i forskrift.

§ 43 overskriften og første ledd første punktum skal lyde:

§ 43 Familiegjennforening mellom barn med opphold etter §§ 28, 28 a eller 34 og barnets foreldre og søsken

Søkere som er foreldre til barn under 18 år med opphold i riket etter §§ 28, 28 a eller 34, har rett til opphold.

§ 48 første ledd skal lyde:

Oppholdstillatelse med inntil seks måneders varighet kan gis til en søker som skal inngå ekteskap etter innreisen med en referanseperson som nevnt i § 40 første ledd. Det er et vilkår at begge parter er over 18 år. Bestemmelsene i § 40 tredje, femte og sjuende ledd og §§ 41 a, 41 b og 41 c gjelder tilsvarende. Kongen kan fastsette nærmere vilkår i forskrift.

§ 56 annet ledd skal lyde:

Bestemmelsen i første ledd innebærer ingen begrensning i retten til å søke *beskyttelse*, jf. §§ 28 og 28 a, eller til å påberope et vern mot utsendelse, jf. § 73.

§ 58 annet ledd skal lyde:

Kravet til underhold og bolig gjelder ikke for den som har rett til oppholdstillatelse etter § 28 eller § 28 a, eller som fyller vilkårene for vern mot utsendelse etter § 73.

§ 59 annet ledd skal lyde:

Oppholdstillatelse etter §§ 28 eller 28 a kan likevel ikke nektes med hjemmel i denne paragrafen.

§ 60 første ledd første punktum skal lyde:

Førstegangs oppholdstillatelse gis som midlertidig oppholdstillatelse for inntil *fem* år.

§ 61 annet ledd første punktum skal lyde:

Med mindre det er grunnlag for opphør eller tilbakekall etter §§ 37 eller 63, skal en oppholdstillatelse etter §§ 28, 28 a og 34 fornyes.

§ 62 første ledd innledningen og bokstav a skal lyde:

En utlending som de siste *fem* årene har oppholdt seg i riket med midlertidig oppholdstillatelse som danner grunnlag for permanent oppholdstillatelse, har etter søknad rett til permanent oppholdstillatelse dersom

a) utlendingen de siste *fem* årene ikke har oppholdt seg utenfor riket mer enn syv måneder til sammen,

§ 64 annet ledd første punktum skal lyde:

En utlending som har eller gis oppholdstillatelse i riket på grunnlag av søknad om *beskyttelse*, men uten å ha fått innvilget oppholdstillatelse som flyktning, skal gis utlendingsspass for reise utenfor Norge dersom utlendingens forhold til hjemlandets myndigheter tilsier det, og det ikke er særlige grunner som taler mot det.

§ 66 første ledd bokstav e og bokstav f skal lyde:

- e) når utlendingen har overtrådt straffeloven kapittel 18, eller har gitt trygt tilholdssted til noen som utlendingen kjenner til at har begått et slikt lovbrudd
- f) når utlendingens søknad om beskyttelse er nektet realitetsbehandlet i medhold av § 32 første ledd bokstav a eller d, og søknaden fremstår som et misbruk av asylsystemet, *eller*

§ 73 første til tredje ledd skal lyde:

En utlending kan ikke sendes til et område der vedkommende ville være i en situasjon som nevnt i § 28, med mindre:

- a) utlendingen er utelukket fra beskyttelse etter § 31, eller

- b) utlendingen med rimelig grunn anses som en fare for rikets sikkerhet eller har fått endelig dom for en særlig alvorlig forbrytelse og av den grunn utgjør en fare for det norske samfunn.

En utlending kan ikke sendes til et område der vedkommende ville være i en situasjon som nevnt i § 28 a. Vernet etter denne bestemmelsen gjelder også ved situasjoner som nevnt i første ledd bokstav a og b.

Vernet etter første og annet ledd gjelder også utsendelse til et område der vedkommende ikke ville være trygg mot å bli sendt videre til et slikt område som nevnt i § 28 første ledd eller § 28 a første ledd.

§ 76 annet ledd annet og tredje punktum oppheves.

§ 81 første ledd første punktum skal lyde:

I saker etter §§ 28, 28 a og 73, samt i saker om bortvisning, utvisning, tilbakekall av gitt tillatelse eller tilbakekall av oppholdsdokument, jf. § 120 annet ledd, skal utlendingsmyndighetene sørge for at utlendingen får mulighet til å fremlegge sine synspunkter på et språk utlendingen kan kommunisere forsvarlig på.

§ 82 skal lyde:

I saker om bortvisning, utvisning, tilbakekall av gitt tillatelse eller tilbakekall av oppholdsdokumenter, jf. § 120, og når en utlending påberoper seg *rett til beskyttelse*, skal politiet gi veiledning om at utlendingen har rett til fullmektig, jf. forvaltningsloven § 12, og retts hjelp, jf. § 92, samt rett til å sette seg i kontakt med sitt lands representasjon, en representant for FN's høykommissær for flyktninger og en norsk flyktningorganisasjon.

§ 88 første ledd første punktum skal lyde:

Dersom det i en sak om *beskyttelse* eller i en sak om oppholdstillatelse for et familiemedlem ikke er mulig å fastslå med rimelig sikkerhet om utlendingen er over eller under 18 år, kan utlendingen anmodes om å la seg undersøke for å klargjøre alderen.

§ 90 femte ledd skal lyde:

Påberoper en utlending seg rett til beskyttelse, jf. §§ 28 eller 28 a, eller for øvrig gir opplysninger som tyder på at vernet mot utsendelse etter § 73 vil komme til anvendelse, kan et vedtak bare iverksettes før det er endelig dersom

- a) søknaden om opphold er nektet realitetsbehandlet i medhold av § 32,
- b) søkeren tidligere har fått avslag på søknad om beskyttelse i annet land, eller
- c) vilkårene for opphold etter §§ 28, 28 a eller 73 åpenbart ikke er oppfylt

§ 90 ellevte ledd skal lyde:

Dersom en utlending påberoper seg omstendigheter som nevnt i §§ 28 eller 28 a på tidspunktet for iverksetting av et vedtak som innebærer at utlendingen må forlate riket, og det ikke fremgår at det allerede er tatt standpunkt til de forholdene som påberopes, skal politiet forelegge spørsmålet om utsatt iverksetting for den myndigheten som har truffet vedtaket.

§ 92 annet ledd første punktum skal lyde:

En utlending som søker beskyttelse etter §§ 28 eller 28 a, eller påberoper seg vernet mot utsendelse etter § 73, har rett til fritt rettsråd uten behovsprøving ved negativt vedtak fattet av Utlendingsdirektoratet.

Kapittel 11 del II overskriften skal lyde:

II Særskilte regler for søknader om beskyttelse

§ 93 første og annet ledd skal lyde:

En søknad om beskyttelse, jf. §§ 28 eller 28 a, skal fremsettes for politiet uten ugrunnet opphold. Pass eller annet reisedokument utlendingen er i besittelse av, skal innleveres sammen med søknaden.

Dersom omstendigheter som nevnt i §§ 28 eller 28 a inntreffer først etter utlendingens innreise i riket, skal søknad fremsettes uten ugrunnet opphold etter at utlendingen ble klar over omstendighetene.

§ 94 a første punktum skal lyde:

Dersom Utlendingsdirektoratet ved behandlingen av en søknad om beskyttelse anser det som åpenbart at vilkårene i §§ 28, 28 a og 73 ikke er oppfylt, er fristen for å klage én uke fra det tidspunktet underretning om vedtaket er kommet frem til vedkommende part.

§ 98 d første og annet ledd skal lyde:

Representanten skal ivareta den mindreåriges interesser i *saken* og ellers utføre de oppgaver som tilkommer en verge i henhold til annen lovgivning.

I forbindelse med behandlingen av søknaden om beskyttelse skal representanten blant annet

- være til stede ved de samtaler myndighetene har med den mindreårige,
- bistå den mindreårige ved undersøkelser om identitet, alder mv.,
- bistå den mindreårige i forbindelse med oppsporing av foreldre eller andre omsorgspersoner, og
- ha kontakt med den mindreåriges advokat og holde seg underrettet om fremdriften i saken.

§ 105 første ledd bokstav c skal lyde:

- utlendingen *har søkt beskyttelse* eller har ulovlig opphold og er ilagt straff for et straffbart forhold eller treffes på fersk gjerning ved utøvelse av et

straffbart forhold, som kan føre til høyere straff enn fengsel i seks måneder,

§ 108 fjerde ledd bokstav b skal lyde:

- hjelper en utlending til ulovlig å reise inn i riket eller til et annet land. Dette gjelder likevel ikke dersom hensikten er å hjelpe en utlending som omfattes av lovens §§ 28 eller 28 a til å reise inn i første trygge land.

§ 126 femte ledd tredje punktum skal lyde:

Det gjelder ikke en rett til *beskyttelse etter § 28 a* dersom det er grunnlag for å utvise utlendingen av hensyn til grunnleggende nasjonale interesser.

§ 129 sjettede ledd skal lyde:

Påberoper en utlending seg *rett til beskyttelse, jf. §§ 28 eller 28 a*, eller for øvrig gir opplysninger som tyder på at vernet mot utsendelse etter § 73 vil komme til anvendelse, kan et vedtak bare iverksettes før det er endelig dersom

- søknaden om opphold er *nektet realitetsbehandlet* i medhold av § 32,
- søkeren tidligere har fått avslag på søknad om *beskyttelse* i annet land, eller
- vilkårene for opphold etter §§ 28 eller 28 a eller for vern mot utsendelse etter § 73 åpenbart ikke er oppfylt.

II

I lov 4. juli 2003 nr. 80 om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere (introduksjonsloven) gjøres følgende endring:

§ 2 første ledd bokstav a skal lyde:

- beskyttelse etter utlendingsloven § 28 eller § 28 a.

III

I lov 10. juni 2005 nr. 51 om norsk statsborgerskap (statsborgerloven) gjøres følgende endringer:

§ 12 første ledd skal lyde:

For søker som er gift med en norsk statsborger og har felles bopel med ektefellen, gjelder ikke vilkåret i § 7 første ledd bokstav e. Søkeren må likevel til sammen ha minst *fem* års opphold i riket i løpet av de siste ti årene med oppholdstillatelser av minst ett års varighet. Opphold i en eller flere søknadsperioder medregnes i *femårsperioden*. Oppholdstiden i riket og tiden som gift med en norsk statsborger med felles bopel, må dessuten til sammen utgjøre minst syv år. Oppholdstid og tid som gift med norsk statsborger kan opptjenes samtidig.

§ 16 første og nytt andre ledd skal lyde:

For søkere som er statsløse gjelder ikke vilkårene i § 7 første ledd bokstav b, e og h. *Statsløs søker* må likevel ha oppholdt seg i riket de siste *fem* årene med opp-

holdstillatelser av minst ett års varighet. Oppholdstid i en eller flere søknadsperioder medregnes i femårsperioden.

For statsløs søker under 18 år som er født i Norge, gjelder ikke vilkårene i § 7 første ledd. Statsløs søker under 18 år som er født i Norge, må likevel

- a) *være bosatt i riket på søknadstidspunktet og ha oppholdt seg i riket de siste fem årene med oppholdstillatelser av minst ett års varighet, eller*
- b) *være bosatt i riket på søknadstidspunktet og ha en forelder som senest på vedtakstidspunktet innvilges permanent oppholdstillatelse eller norsk statsborgerskap.*

Gjeldende § 16 andre ledd blir nytt tredje ledd.

IV

Loven trer i kraft straks.

B.

I

Stortinget ber regjeringen sørge for at underholdskravet også omfatter flyktninger og asylsøkere i tråd med føringene i Prop. 90 L (2015–2016).

II

Stortinget ber regjeringen instruere Utlendingsdirektoratet om å avvise realitetsbehandling av asylsøknader fra personer som har oppholdt seg i Tyrkia eller et annet land hvor de ikke var forfulgt.

III

Stortinget ber regjeringen iverksette styrket grensekontroll for å stanse asylsøkere som ikke har rett til å få behandlet sin søknad.»

I dokumentet redegjør forslagsstillerne for bakgrunnen for representantforslaget. Følgende temaer gis en omtale i dokumentet:

- Gjeninnføre skillet mellom konvensjonsflyktninger og andre asylsøkere
- Midlertidig oppholdstillatelse for enslige mindreårige asylsøkere
- Krav om fire års arbeid eller utdanning i Norge for familiegjenforening
- Regler om underholdskrav må også omfatte asylsøkere og flyktninger
- Tilknytningskrav for familiegjenforening
- Øke midlertidig oppholdstillatelse fra tre til fem år
- Ingen rett til innreise
- Avvise asylsøkere på grensen
- Gjeninnføring av instruksjonsmyndighet over Utlendingsnemnda
- Stoppe realitetsbehandling av asylsøknader fra Tyrkia eller annet trygt tredjeland

Det vises til dokumentet for en nærmere beskrivelse av forslagene.

Avslutningsvis i dokumentet viser forslagsstillerne til Prop. 90 L (2015–2016) Endringer i utlendingsloven mv. (innstramminger II) og Prop. 149 L (2016–2017) Endringer i utlendingsloven mv. (videreføring av innstramminger mv.), jf. Prop. 16 L (2015–2016) Endringer i utlendingsloven (innstramminger), og legger til grunn at representantforslaget skal tolkes i overensstemmelse med disse lovforslagene. Forslagsstillerne peker på at alle proposisjonene har gjennomgått utredning og kvalitetskontroll i regjeringen, og at relevante høringsinstanser har kommet med innspill under behandlingen av forslagene til lovbestemmelser. Det fremgår av dokumentet at forslagsstillerne derfor registrerer at ytterligere utredning er unødvendig, og er tilfreds med en direkte behandling av lovforslagene ettersom de allerede er utredet på normal måte.

Komiteens behandling

Komiteen har i brev av 16. mars 2020 til Justis- og beredskapsdepartementet v/statsråd Monica Mæland bedt om en vurdering av forslagene. Komiteen orienterte departementet i e-post av 19. mars 2020 om at komiteen på grunn av koronasituasjonen hadde besluttet å utsette behandlingen av saken inntil videre. I e-post av 20. april 2020 orienterte komiteen departementet om at komiteen hadde besluttet å gjenoppta behandlingen av saken, og ba derfor på nytt om statsrådets uttalelse. Statsrådets uttalelse følger av vedlagte brev av 28. april 2020.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Masud Gharahkhani, Stein Erik Lauvås, Eirik Sivertsen og Siri Gåsemyr Staalesen, fra Høyre, Norunn Tveiten Benestad, Torill Eidsheim, Olemic Thommessen og Ove Trellevik, fra Fremskrittspartiet, Jon Engen-Helgheim og Helge André Njåstad, fra Senterpartiet, Kari Anne Bøkestad Andreassen og Heidi Greni, fra Sosialistisk Venstreparti, lederen Karin Andersen, og fra Kristelig Folkeparti, Per Sverre Kvinlaug, viser til representantforslaget.

Komiteen viser til at Europa i 2015 opplevde en historisk stor tilstrømning av flyktninger og andre migranter. Det felleseuropeiske grensevaktbyrået Frontex registrerte over 1,8 millioner irregulære grensepasseringer over Europas yttergrenser i 2015, og tall fra Eurostat viste at det ble registrert over 1,3 millioner asylsøknader i Europa. Videre økte også antallet asylsøknader som ble

fremmet i Norge kraftig. I 2015 ble det registrert 31 145 asylsøknader i Norge. Særlig i perioden fra august til november 2015 hadde Norge ekstraordinært høye ankomsttall. Migrasjonssituasjonen førte til store utfordringer i Norge og Europa, og både Schengen- og Dublin-samarbeidet ble satt under et betydelig press.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti, viser til at ankomsttallene til Norge og Europa er lave. I 2015 var det i gjennomsnitt 116 000 personer per måned som søkte asyl i Europa. Etter 2016 har antall asylsøkere i Europa vært under 60 000 per måned. Nedgangen i antall asylsøkere til Norge har vært større enn i Europa for øvrig. I 2015 var det i gjennomsnitt 2 600 som søkte asyl i Norge per måned, mens det i 2016 og årene etter har vært 250 eller færre som søkte i gjennomsnitt per måned. Tallene omfatter ikke relokaliserte og overføringsflyktninger. Dagens ankomsttall er vesentlig lavere enn dette.

Flertallet viser til at i representantforslaget vises det særlig til at Tyrkias president 27. februar 2020 varslet at landet ikke lenger ville holde flyktninger tilbake fra grensen mot Europa, og dette anføres som en grunn til å innføre innstramningstiltak i Norge nå, i tilfelle Europa igjen opplever en migrasjonskrise.

Regjeringen viser i sitt svarbrev til komiteen at Norge har fulgt utviklingen på grensen mot Tyrkia nøye. To måneder etter at Tyrkia gav varselet er det ikke registrert økte forflytninger over grensen mellom Tyrkia og Hellas, selv om situasjonen i grenseområdene i en periode har vært ustabil.

Linjeskiftet i tyrkisk migrasjonspolitikken har sammenfalt med tiltakene mot koronapandemien i Europa og landene i randsonen. Effektene av disse tiltakene slo inn i uke 13. I ukene før ble det registrert rundt 13 000 søknader i uken i EU+, mens tallet i ukene etter har ligget på godt under 2 000. De mest oppdaterte tallene fra UDI viser at det i ukene 14–16 har kommet mellom seks og ti asylsøkere per uke til Norge.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til regjeringens svarbrev av 28. april 2020, der regjeringen på det nåværende tidspunktet ikke ser noen grunn til å gjennomføre de til dels inngrepene innstramningstiltakene ut over det regjeringen allerede arbeider med, som forslagsstillerne foreslår, og som regjeringen foreslo som følge av den svært spesielle migrasjonssituasjonen vi hadde i 2015.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Senterpartiet og Kristelig Folkeparti ber regjeringen følge utviklingen tett og fremme forslagene for Stortinget dersom det er behov for det.

Disse medlemmer viser for øvrig til regjeringens svarbrev.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener at dersom vi skal lykkes med å få flyktning- og migrasjonsstrømmen inn i forutsigbare og rettferdige ordninger, er FNs kvotesystem det viktigste sporet å følge. Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiets landsmøte i 2019 vedtok at vi ønsker en dreining av flyktningpolitikken mot å prioritere kvoteflyktninger fremfor asylsøknader ved grensen. Disse medlemmer viser for øvrig til at Fremskrittspartiet og representantene som fremmer disse forslagene, selv har ansvaret og utgjør flertallsgrunnlaget for dagens asylpolitikk. Disse medlemmer registrerer at Fremskrittspartiet i regjering med ansvaret for utlendingsfeltet i seks år aldri tok initiativ til slike tredjelandsavtaler som de selv beskriver som egne forslag nå.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til asylkrisen i 2015 og at lærdommen derfra var at man må ha på plass et lovverk før en ny tilstrømning starter. Når en ny asylstrøm er på vei, er det for sent. Disse medlemmer viser til at de aller fleste asylsøkere har vært innom en rekke trygge land før de søker asyl i Norge. Det er bare unntaksvis at asylsøkere kommer direkte fra et land de hevder seg forfulgt i. Asylsøkere som kommer over grensen er ofte de meste ressurssterke i området de reiste fra. Muligheten for å søke asyl lokker tusenvis av mennesker ut på en farlig reise som ofte ender i lidelse og nød. Det er grunn til å tro at dagens asylordning fører flere mennesker ut i lidelse og nød enn den redder fra krig og forfølgelse. Forekomsten av forsøk på juks i asylsaker er stor. Disse medlemmer mener det derfor er svært viktig med en rekke innstramminger i lovverket for å være forberedt på en ny asylkrise. Disse medlemmer viser til at hovedgrepene i forslaget er å avvise asylsøkere som har oppholdt seg i et trygt land før vedkommende søkte asyl i Norge, kraftige innskrenkninger i muligheten for familiegjenforening og permanent oppholdstillatelse og gjeninnføre instruksjonsmyndighet over UNE.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Vedtak til lov
om endringer i utlendingsloven mv.

I

I lov 15. mai 2008 nr. 35 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven) gjøres følgende endringer:

§ 9 første ledd annet og nytt tredje punktum skal lyde: En utlending som er på norsk grense og som søker *beskyttelse* etter reglene i kapittel 4, eller for øvrig gir opplysninger som tyder på at vernet mot utsendelse etter

§ 73 vil komme til anvendelse, *kan likevel gis tillatelse til innreise. Avgjørelse om tillatelse til innreise treffes av politiet og anses ikke som enkeltvedtak.*

§ 9 sjuende ledd oppheves.

§ 9 femte ledd skal lyde:

Kongen kan gi nærmere regler i forskrift, *herunder om asylsøkeres adgang til innreise uten visum*, om hvem som er unntatt fra visumplikt etter annet ledd og om tidsberegningen i fjerde ledd.

§ 18 annet ledd bokstav a skal lyde:

- a) utlendingen oppgir å være flyktning, jf. § 28, *eller å ha rett til beskyttelse etter § 28 a*, eller for øvrig gir opplysninger som tyder på at utlendingen er vernet mot utsendelse etter § 73,

§ 28 første og andre ledd skal lyde:

En utlending som er i riket eller på norsk grense, skal etter søknad anerkjennes som flyktning dersom utlendingen *har en velbegrunnet frykt for forfølgelse på grunn av etnisitet, avstamning, hudfarge, religion, nasjonalitet, medlemskap i en spesiell sosial gruppe eller på grunn av politisk oppfatning, og er ute av stand til, eller på grunn av slik frykt er uvillig til, å påberope seg sitt hjemlands beskyttelse, jf. flyktningkonvensjonen 28. juli 1951 artikkel 1 A og protokoll 31. januar 1967.*

En utlending som anerkjennes som flyktning etter første ledd, har rett til oppholdstillatelse *som flyktning.*

§ 28 sjettede og sjuende ledd skal lyde:

På de vilkår som er fastsatt i loven her og med de unntakene som er fastsatt av Kongen i forskrift, har også ektefelle eller samboer til en utlending som gis oppholdstillatelse som flyktning etter annet ledd, og flyktningens barn under 18 år uten ektefelle eller samboer, rett til oppholdstillatelse som flyktning.

Dersom vilkårene for oppholdstillatelse etter denne bestemmelsen ikke er oppfylt, skal vedtaksmyndigheten av eget tiltak vurdere om bestemmelsene i § 28 a skal anvendes.

Ny § 28 a skal lyde:

§ 28 a *Oppholdstillatelse for utlendinger som har rett til subsidiær beskyttelse*

En utlending som er i riket eller på norsk grense, og som uten å falle inn under § 28 likevel står i reell fare for å bli utsatt for dødsstraff, tortur eller annen umenneskelig eller nedverdiggende behandling eller straff ved tilbakevending til hjemlandet, har rett til oppholdstillatelse av beskyttelsesgrunner.

Ved vurderingen etter første ledd skal det tas hensyn til om søkeren er barn.

Bestemmelsene i § 28 fjerde og femte ledd gjelder tilsvarende.

Når det er tvil om utlendingens identitet, når behovet er midlertidig, eller når andre særlige grunner tilsier det, kan det fastsettes at

- tillatelsen ikke skal kunne danne grunnlag for permanent oppholdstillatelse,
- tillatelsen ikke skal kunne danne grunnlag for oppholdstillatelse etter lovens kapittel 6 for utlendingens familiemedlemmer,
- tillatelsen ikke skal kunne fornyes, eller
- tillatelsens varighet skal være kortere enn ett år.

Dersom vilkårene for oppholdstillatelse etter denne bestemmelsen ikke er oppfylt, skal vedtaksmyndigheten av eget tiltak vurdere om bestemmelsene i § 38 skal anvendes.

Kongen kan i forskrift gi nærmere regler om anvendelsen av denne paragrafen.

Ny § 28 b skal lyde:

§ 28 b *Midlertidig og begrenset oppholdstillatelse til enslige mindreårige asylsøkere som har beskyttelsesbehov fordi de mangler forsvarlig omsorg ved retur*

Der det er avgjørende for vurderingen av beskyttelsesbehovet til en enslig mindreårig asylsøker at vedkommende vil være uten forsvarlig omsorg ved retur, har den enslige mindreårige bare rett til midlertidig og begrenset oppholdstillatelse etter §§ 28 eller 28 a. Tillatelsen kan ikke fornyes etter fylte 18 år og danner ikke grunnlag for permanent oppholdstillatelse eller oppholdstillatelse til familiemedlemmer etter lovens kapittel 6.

Kongen kan i forskrift gi nærmere regler om anvendelsen av denne paragrafen.

§ 29 overskriften og første ledd skal lyde:

§ 29 *Nærmere om forfølgelse etter § 28*

For at handlinger skal anses å utgjøre forfølgelse i henhold til § 28, må de enten

- enkeltvis eller på grunn av gjentakelse utgjøre en alvorlig krenkelse av grunnleggende menneskerettigheter, særlig slike rettigheter som ikke kan fravikes i medhold av artikkel 15 nr. 2 i den europeiske menneskerettskonvensjon av 4. november 1950, eller
- utgjøre flere forskjellige tiltak, herunder krenkelser av menneskerettigheter, som til sammen er så alvorlige at de berører et menneske på en måte som kan sammenlignes med situasjonen beskrevet i bokstav a.

§ 30 skal lyde:

§ 30 *Nærmere om grunnlaget for forfølgelse etter § 28*

Ved anvendelsen av § 28 skal følgende legges til grunn ved vurderingen av grunnlaget for forfølgelsen:

- Religion skal særlig anses å omfatte
 - religiøse og andre typer livssyn,

- deltakelse i eller tilsiktet fravær fra formell gudsdyrkelse, enten det skjer privat eller offentlig, alene eller sammen med andre,
 - andre handlinger eller meningsytringer knyttet til vedkommendes religion eller livssyn,
 - individuelle eller kollektive handlemåter som er diktert av religiøs eller livssynsmessig overbevisning,
 - frihet til å skifte religion eller annet livssyn.
- b) Nasjonalitet skal foruten statsborgerskap eller mangel på statsborgerskap også omfatte medlemskap i en gruppe som er definert ved sin kulturelle, etniske eller språklige identitet, geografiske eller politiske opprinnelse eller forbindelse med befolkningen i en annen stat.
- c) En spesiell sosial gruppe skal særlig anses å omfatte en gruppe mennesker som har et felles kjennetegn ut over faren for å bli forfulgt, og som oppfattes som en gruppe av samfunnet. Det felles kjennetegnet kan være iboende eller av andre grunner uforanderlig, eller for øvrig utgjøres av en væremåte eller en overbevisning som er så grunnleggende for identitet, samvittighet eller utøvelse av menneskerettigheter at et menneske ikke kan forventes å oppgi den. Tidligere ofre for menneskehandel skal anses som medlemmer av en spesiell sosial gruppe.
- d) Politisk oppfatning skal særlig anses å omfatte oppfatninger om de aktuelle forfølgerne eller deres politikk eller metoder, uansett om søkeren har handlet i henhold til denne oppfatningen.

Ved vurderingen av om det foreligger en velbegrunnet frykt for forfølgelse er det uten betydning om søkeren har de kjennetegn eller den oppfatning som fører til forfølgelsen, jf. § 28, såfremt forfølgeren mener at søkeren har kjennetegnet eller oppfatningen.

§ 31 overskriften og første til fjerde ledd skal lyde:

§ 31 Utelukkelse fra rett til beskyttelse

Rett til *beskyttelse etter §§ 28 eller 28 a* foreligger ikke dersom utlendingen faller inn under flyktningkonvensjonen 28. juli 1951 artikkel 1D eller E, eller dersom det er alvorlig grunn til å anta at utlendingen

- a) har gjort seg skyldig i en forbrytelse mot freden, en krigsforbrytelse eller en forbrytelse mot menneskeheten, slik disse forbrytelsene er definert i internasjonale avtaler som tar sikte på å gi bestemmelser om slike forbrytelser,
- b) har gjort seg skyldig i en alvorlig ikke-politisk forbrytelse utenfor Norges grenser, før han fikk adgang til Norge som flyktning, eller
- c) har gjort seg skyldig i handlinger som er i strid med FNs formål og prinsipper.

Rett til *beskyttelse etter § 28 a* foreligger heller ikke dersom utlendingen har fått endelig dom for en særlig

alvorlig forbrytelse og av den grunn utgjør en fare for det norske samfunnet. Dersom det er grunnlag for utvisning av en utlending av hensyn til grunnleggende nasjonale interesser etter § 126 annet ledd, gjelder § 126 femte ledd.

Rett til *beskyttelse etter § 28 a* foreligger heller ikke dersom utlendingen forlot hjemlandet kun for å unngå straffereaksjoner for én eller flere straffbare handlinger som kunne ha blitt straffet med fengsel dersom handlingene var blitt begått i Norge.

Dersom en utlending som faller inn under første ledd bokstav a eller c eller annet ledd, allerede har fått oppholdstillatelse *etter §§ 28 eller 28 a*, kan oppholdstillatelsen kalles tilbake.

§ 32 første ledd skal lyde:

En søknad om *beskyttelse, jf. §§ 28 og 28 a*, kan nektes realitetsbehandlet dersom søkeren

- a) har fått asyl eller annen form for beskyttelse i et annet land,
- b) kan kreves mottatt av et annet land som deltar i Dublin-samarbeidet, jf. fjerde ledd,
- c) kan kreves mottatt av en annen nordisk stat etter reglene i den nordiske passkontrolloverenskomsten,
- d) har reist til riket etter å ha hatt opphold i en stat eller et område hvor utlendingen ikke var forfulgt.

§ 32 femte ledd skal lyde:

Kongen i statsråd kan beslutte at søknader om beskyttelse, jf. §§ 28 og 28 a, skal kunne nektes realitetsbehandlet dersom søkeren ankommer direkte fra en nordisk stat. Kongen i statsråd kan beslutte at myndighet til å nekte realitetsbehandling, og myndighet til å bortvise i medhold av § 17 første ledd, i slike tilfeller legges til polititjenestemann. Kongen i statsråd kan beslutte at nektelse av realitetsbehandling, og bortvisning i medhold av § 17 første ledd, i slike tilfeller ikke anses som enkeltvedtak. Bestemmelsene i første til tredje punktum gjelder uten hensyn til hva som ellers ville fulgt av fjerde ledd. Det gjelder ikke plikt til forhåndsvarsling etter forvaltningsloven § 37 før Kongen i statsråd fatter beslutninger som nevnt i første til tredje punktum.

§ 33 første punktum skal lyde:

Når det foreligger konkrete omstendigheter som kan begrunne en forventning om snarlig bedring i situasjonen i det området *asylsøkere* kommer fra, kan departementet beslutte at behandlingen av søknadene fra personer fra dette området skal stilles i bero i inntil seks måneder.

§ 34 tredje ledd første punktum skal lyde:

En søknad om *individuell beskyttelse, jf. §§ 28 og 28 a*, fra en utlending som nevnt i annet ledd kan stilles i

bero i inntil tre år fra det tidspunktet utlendingen første gang fikk tillatelse.

§ 35 tredje og fjerde ledd skal lyde:

En utlending som har fått innreisetillatelse etter første ledd, får oppholdstillatelse etter denne paragrafen inntil Utlendingsdirektoratet har avgjort om utlendingen skal få oppholdstillatelse *etter §§ 28, 28 a eller 38*. Ved vurderingen av en sak etter §§ 28, 28 a og 38 etter innreise skal det legges tilbørlig vekt på om utlendingen hadde grunn til å regne med å *få beskyttelse etter §§ 28 eller 28 a*.

Forvaltningsloven kapittel IV og V om saksforberedelse og vedtak gjelder bare vedtak truffet etter innreise. Forvaltningsloven kapittel VI om klage og omgjøring gjelder der det er truffet vedtak om oppholdstillatelse etter §§ 28, 28 a eller 38.

§ 37 skal lyde:

§ 37 *Opphør og tilbakekall av tillatelser etter §§ 28, 28 a eller 34*

Ved siden av tilbakekall etter § 63 kan status som flyktning og oppholdstillatelse etter §§ 28 og 34 *eller oppholdstillatelse etter § 28 a* også tilbakekalles dersom utlendingen:

- a) frivillig på nytt har søkt beskyttelse fra det landet utlendingen er borger av,
- b) etter å ha mistet sitt statsborgerskap, frivillig har gjenervervet det,
- c) har ervervet nytt statsborgerskap og nyter beskyttelse av det landet utlendingen er blitt borger av,
- d) frivillig på nytt har bosatt seg i det landet utlendingen forlot eller oppholdt seg utenfor på grunn av frykt for *forfølgelse eller behandling som nevnt i § 28 a*,
- e) ikke lenger kan nekte å nyte godt av beskyttelse fra det landet utlendingen er borger av, fordi de forholdene som førte til at utlendingen *fikk beskyttelse etter §§ 28, 28 a eller 34*, ikke lenger er til stede, eller
- f) ikke er borger av noe land, og på grunn av at de forholdene som førte til at utlendingen *fikk beskyttelse etter §§ 28, 28 a eller 34*, ikke lenger er til stede, er i stand til å vende tilbake til det landet hvor utlendingen tidligere hadde sin bopel.

Oppholdstillatelse skal ikke tilbakekalles etter første ledd bokstav e eller f dersom utlendingen kan påberope seg tvingende grunner i forbindelse med tidligere *forfølgelse eller behandling som nevnt i § 28 a* for å avvise beskyttelse fra det landet utlendingen har statsborgerrett i, eller å nekte å vende tilbake til det landet hvor utlendingen tidligere hadde sin vanlige bopel.

Ny § 38 a skal lyde:

§ 38 a *Midlertidig og begrenset oppholdstillatelse til enslige mindreårige asylsøkere som mangler forsvarlig omsorg ved retur*

En enslig mindreårig asylsøker som ikke har annet grunnlag for oppholdstillatelse enn at norske myndigheter anser at søkeren vil være uten forsvarlig omsorg ved retur, har bare rett til midlertidig og begrenset oppholdstillatelse etter lovens § 38 første ledd. Tillatelsen kan ikke fornyes etter fylte 18 år og danner ikke grunnlag for permanent oppholdstillatelse eller oppholdstillatelse til familiemedlemmer etter lovens kapittel 6.

Kongen kan i forskrift gi nærmere regler om anvendelsen av denne paragrafen.

§ 40 a oppheves.

§ 41 annet ledd siste punktum oppheves.

Ny § 41 b skal lyde:

§ 41 b *Krav til visse referansepersoner om fire års arbeid eller utdanning i Norge for familieetablering*

Det er et vilkår for oppholdstillatelse etter §§ 40 (ektefeller) og 41 (samboere) at referansepersonen har arbeidet eller tatt utdanning i Norge i fire år, når referansepersonen har

- a) oppholdstillatelse som flyktning, jf. § 28,
- b) oppholdstillatelse for utlending som har rett til subsidiær beskyttelse, jf. § 28 a,
- c) oppholdstillatelse etter innreisetillatelse som overføringsflyktning, jf. § 35 tredje ledd,
- d) kollektiv beskyttelse i en massefluktsituasjon, jf. § 34,
- e) oppholdstillatelse på grunn av sterke menneskelige hensyn eller særlig tilknytning til riket, jf. § 38,
- f) oppholdstillatelse som familiemedlem, jf. §§ 40 til 53, eller
- g) permanent oppholdstillatelse på grunnlag av tillatelsene nevnt i bokstav a til f, jf. § 62.

Vilkåret i første ledd gjelder ikke når

- a) ekteskapet var inngått eller samlivet var etablert før tidspunktet for referansepersonens innreise i Norge, eller
- b) partene har inngått ekteskap eller levd i et etablert samliv mens begge har hatt oppholdstillatelse i Norge.

Det kan gjøres unntak fra vilkåret dersom særlige grunner, herunder hensynet til familiens enhet, taler for det.

Kongen kan fastsette nærmere regler i forskrift.

Ny § 41 c skal lyde:

§ 41 c *Krav til visse referansepersoner om tre års arbeid eller utdanning i Norge for familiegjeforening*

For søknader som omfattes av unntaket i § 41 b annet ledd, er det et vilkår for oppholdstillatelse etter §§ 40 (ektefeller) og 41 (samboere) at referansepersonen har arbeidet eller tatt utdanning i Norge i tre år, når referansepersonen har

- a) oppholdstillatelse som flyktning, jf. § 28,
- b) oppholdstillatelse for utlending som har rett til subsidiær beskyttelse, jf. § 28 a,
- c) oppholdstillatelse etter innreisestillatelse som overføringsflyktning, jf. § 35 tredje ledd,
- d) kollektiv beskyttelse i en massefluktsituasjon, jf. § 34,
- e) oppholdstillatelse på grunn av sterke menneskelige hensyn eller særlig tilknytning til riket, jf. § 38,
- f) oppholdstillatelse som familiemedlem, jf. §§ 40 til 53, eller
- g) permanent oppholdstillatelse på grunnlag av tillatelsene nevnt i bokstav a til f, jf. § 62.

Det kan gjøres unntak fra vilkåret dersom særlige grunner, herunder hensynet til familiens enhet, taler for det.

Kongen kan fastsette nærmere regler i forskrift.

§ 43 overskriften og første ledd første punktum skal lyde:

§ 43 *Familiegjeforening mellom barn med opphold etter §§ 28, 28 a eller 34 og barnets foreldre og søsken*

Søkere som er foreldre til barn under 18 år med opphold i riket etter §§ 28, 28 a eller 34, har rett til opphold.

§ 48 første ledd skal lyde:

Oppholdstillatelse med inntil seks måneders varighet kan gis til en søker som skal inngå ekteskap etter innreisen med en referanseperson som nevnt i § 40 første ledd. Det er et vilkår at begge parter er over 18 år. Bestemmelsene i § 40 tredje, femte og sjuende ledd og §§ 41 a, 41 b og 41 c gjelder tilsvarende. Kongen kan fastsette nærmere vilkår i forskrift.

§ 56 annet ledd skal lyde:

Bestemmelsen i første ledd innebærer ingen begrensning i retten til å søke beskyttelse, jf. §§ 28 og 28 a, eller til å påberope et vern mot utsendelse, jf. § 73.

§ 58 annet ledd skal lyde:

Kravet til underhold og bolig gjelder ikke for den som har rett til oppholdstillatelse etter § 28 eller § 28 a, eller som fyller vilkårene for vern mot utsendelse etter § 73.

§ 59 annet ledd skal lyde:

Oppholdstillatelse etter §§ 28 eller 28 a kan likevel ikke nektes med hjemmel i denne paragrafen.

§ 60 første ledd første punktum skal lyde:

Førstegangs oppholdstillatelse gis som midlertidig oppholdstillatelse for inntil fem år.

§ 61 annet ledd første punktum skal lyde:

Med mindre det er grunnlag for opphør eller tilbakekall etter §§ 37 eller 63, skal en oppholdstillatelse etter §§ 28, 28 a og 34 fornyes.

§ 62 første ledd innledningen og bokstav a skal lyde:

En utlending som de siste fem årene har oppholdt seg i riket med midlertidig oppholdstillatelse som danner grunnlag for permanent oppholdstillatelse, har etter søknad rett til permanent oppholdstillatelse dersom

- a) utlendingen de siste fem årene ikke har oppholdt seg utenfor riket mer enn syv måneder til sammen,

§ 64 annet ledd første punktum skal lyde:

En utlending som har eller gis oppholdstillatelse i riket på grunnlag av søknad om beskyttelse, men uten å ha fått innvilget oppholdstillatelse som flyktning, skal gis utlendingsspass for reise utenfor Norge dersom utlendingens forhold til hjemlandets myndigheter tilsier det, og det ikke er særlige grunner som taler mot det.

§ 66 første ledd bokstav e og bokstav f skal lyde:

- e) når utlendingen har overtrådt straffeloven kapittel 18, eller har gitt trygt tilholdssted til noen som utlendingen kjenner til at har begått et slikt lovbrudd
- f) når utlendingens søknad om beskyttelse er nektet realitetsbehandlet i medhold av § 32 første ledd bokstav a eller d, og søknaden fremstår som et misbruk av asylsystemet, eller

§ 73 første til tredje ledd skal lyde:

En utlending kan ikke sendes til et område der vedkommende ville være i en situasjon som nevnt i § 28, med mindre:

- a) utlendingen er utelukket fra beskyttelse etter § 31, eller
- b) utlendingen med rimelig grunn anses som en fare for rikets sikkerhet eller har fått endelig dom for en særlig alvorlig forbrytelse og av den grunn utgjør en fare for det norske samfunn.

En utlending kan ikke sendes til et område der vedkommende ville være i en situasjon som nevnt i § 28 a. Vernet etter denne bestemmelsen gjelder også ved situasjoner som nevnt i første ledd bokstav a og b.

Vernet etter første og annet ledd gjelder også utsendelse til et område der vedkommende ikke ville være

trygg mot å bli sendt videre til et slikt område som nevnt i § 28 første ledd *eller* § 28 a første ledd.

§ 76 annet ledd annet og tredje punktum oppheves.

§ 81 første ledd første punktum skal lyde:

I saker etter §§ 28, 28 a og 73, samt i saker om bortvisning, utvisning, tilbakekall av gitt tillatelse eller tilbakekall av oppholdsdokument, jf. § 120 annet ledd, skal utlendingsmyndighetene sørge for at utlendingen får mulighet til å fremlegge sine synspunkter på et språk utlendingen kan kommunisere forsvarlig på.

§ 82 skal lyde:

I saker om bortvisning, utvisning, tilbakekall av gitt tillatelse eller tilbakekall av oppholdsdokumenter, jf. § 120, og når en utlending påberoper seg *rett til beskyttelse*, skal politiet gi veiledning om at utlendingen har rett til fullmektig, jf. forvaltningsloven § 12, og retts-hjelp, jf. § 92, samt rett til å sette seg i kontakt med sitt lands representasjon, en representant for FN's høykommisær for flyktninger og en norsk flyktningorganisasjon.

§ 88 første ledd første punktum skal lyde:

Dersom det i en sak om *beskyttelse* eller i en sak om oppholdstillatelse for et familiemedlem ikke er mulig å fastslå med rimelig sikkerhet om utlendingen er over eller under 18 år, kan utlendingen anmodes om å la seg undersøke for å klargjøre alderen.

§ 90 femte ledd skal lyde:

Påberoper en utlending seg rett til beskyttelse, jf. §§ 28 *eller* 28 a, eller for øvrig gir opplysninger som tyder på at vernet mot utsendelse etter § 73 vil komme til anvendelse, kan et vedtak bare iverksettes før det er endelig dersom

- a) søknaden om opphold er nektet realitetsbehandlet i medhold av § 32,
- b) søkeren tidligere har fått avslag på søknad om beskyttelse i annet land, eller
- c) vilkårene for opphold etter §§ 28, 28 a eller 73 åpenbart ikke er oppfylt

§ 90 ellefte ledd skal lyde:

Dersom en utlending påberoper seg omstendigheter som nevnt i §§ 28 *eller* 28 a på tidspunktet for iverksetting av et vedtak som innebærer at utlendingen må forlate riket, og det ikke fremgår at det allerede er tatt standpunkt til de forholdene som påberopes, skal politiet forelegge spørsmålet om utsatt iverksetting for den myndigheten som har truffet vedtaket.

§ 92 annet ledd første punktum skal lyde:

En utlending som søker beskyttelse etter §§ 28 *eller* 28 a, eller påberoper seg vernet mot utsendelse etter

§ 73, har rett til fritt rettsråd uten behovsprøving ved negativt vedtak fattet av Utlendingsdirektoratet.

Kapittel 11 del II overskriften skal lyde:

II Særskilte regler for søknader om beskyttelse

§ 93 første og annet ledd skal lyde:

En søknad om beskyttelse, jf. §§ 28 *eller* 28 a, skal fremsettes for politiet uten ugrunnet opphold. Pass eller annet reisedokument utlendingen er i besittelse av, skal innleveres sammen med søknaden.

Dersom omstendigheter som nevnt i §§ 28 *eller* 28 a inntreffer først etter utlendingens innreise i riket, skal søknad fremsettes uten ugrunnet opphold etter at utlendingen ble klar over omstendighetene.

§ 94 a første punktum skal lyde:

Dersom Utlendingsdirektoratet ved behandlingen av en søknad om beskyttelse anser det som åpenbart at vilkårene i §§ 28, 28 a og 73 ikke er oppfylt, er fristen for å klage én uke fra det tidspunktet underretning om vedtaket er kommet frem til vedkommende part.

§ 98 d første og annet ledd skal lyde:

Representanten skal ivareta den mindreåriges interesser i *saken* og ellers utføre de oppgaver som tilkommer en verge i henhold til annen lovgivning.

I forbindelse med behandlingen av søknaden om beskyttelse skal representanten blant annet

- a) være til stede ved de samtaler myndighetene har med den mindreårige,
- b) bistå den mindreårige ved undersøkelser om identitet, alder mv.,
- c) bistå den mindreårige i forbindelse med oppsporing av foreldre eller andre omsorgspersoner, og
- d) ha kontakt med den mindreåriges advokat og holde seg underrettet om fremdriften i saken.

§ 105 første ledd bokstav c skal lyde:

- c) utlendingen *har søkt beskyttelse* eller har ulovlig opphold og er ilagt straff for et straffbart forhold eller treffes på fersk gjerning ved utøvelse av et straffbart forhold, som kan føre til høyere straff enn fengsel i seks måneder,

§ 108 fjerde ledd bokstav b skal lyde:

- b) hjelper en utlending til ulovlig å reise inn i riket eller til et annet land. Dette gjelder likevel ikke dersom hensikten er å hjelpe en utlending som omfattes av lovens §§ 28 *eller* 28 a til å reise inn i første trygge land.

§ 126 femte ledd tredje punktum skal lyde:

Det gjelder ikke en rett til *beskyttelse* etter § 28 a dersom det er grunnlag for å utvise utlendingen av hensyn til grunnleggende nasjonale interesser.

§ 129 sjette ledd skal lyde:

Påberoper en utlending seg *rett til beskyttelse*, jf. §§ 28 eller 28 a, eller for øvrig gir opplysninger som tyder på at vernet mot utsendelse etter § 73 vil komme til anvendelse, kan et vedtak bare iverksettes før det er endelig dersom

- a) søknaden om opphold er *nektet realitetsbehandlet* i medhold av § 32,
- b) søkeren tidligere har fått avslag på søknad om *beskyttelse* i annet land, eller
- c) vilkårene for opphold etter §§ 28 eller 28 a eller for vern mot utsendelse etter § 73 åpenbart ikke er oppfylt.

II

I lov 4. juli 2003 nr. 80 om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere (introduksjonsloven) gjøres følgende endring:

§ 2 første ledd bokstav a skal lyde:

- a) beskyttelse etter utlendingsloven § 28 eller § 28 a.

III

I lov 10. juni 2005 nr. 51 om norsk statsborgerskap (statsborgerloven) gjøres følgende endringer:

§ 12 første ledd skal lyde:

For søker som er gift med en norsk statsborger og har felles bopel med ektefellen, gjelder ikke vilkåret i § 7 første ledd bokstav e. Søkeren må likevel til sammen ha minst fem års opphold i riket i løpet av de siste ti årene med oppholdstillatelse av minst ett års varighet. Opphold i en eller flere søknadsperioder medregnes i *femårsperioden*. Oppholdstiden i riket og tiden som gift med en norsk statsborger med felles bopel, må dessuten til sammen utgjøre minst syv år. Oppholdstid og tid som gift med norsk statsborger kan opptjenes samtidig.

§ 16 første og nytt andre ledd skal lyde:

For søkere som er statsløse gjelder ikke vilkårene i § 7 første ledd bokstav b, e og h. *Statsløs søker* må likevel ha oppholdt seg i riket de siste fem årene med oppholdstillatelse av minst ett års varighet. Oppholdstid i en eller flere søknadsperioder medregnes i *femårsperioden*.

For statsløs søker under 18 år som er født i Norge, gjelder ikke vilkårene i § 7 første ledd. Statsløs søker under 18 år som er født i Norge, må likevel

- a) *være bosatt i riket på søknadstidspunktet og ha oppholdt seg i riket de siste fem årene med oppholdstillatelse av minst ett års varighet, eller*
- b) *være bosatt i riket på søknadstidspunktet og ha en forelder som senest på vedtakstidspunktet innvilges permanent oppholdstillatelse eller norsk statsborgerskap.*

Gjeldende § 16 andre ledd blir nytt tredje ledd.

IV

Loven trer i kraft straks.»

«Stortinget ber regjeringen sørge for at underholdskravet også omfatter flyktninger og asylsøkere i tråd med føringene i Prop. 90 L (2015–2016).»

«Stortinget ber regjeringen instruere Utlendingsdirektoratet om å avvise realitetsbehandling av asylsøknader fra personer som har oppholdt seg i Tyrkia eller et annet land hvor de ikke var forfulgt.»

«Stortinget ber regjeringen iverksette styrket grensekontroll for å stanse asylsøkere som ikke har rett til å få behandlet sin søknad.»

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet mener det er viktig at regjeringen følger situasjonen nøye og kommer raskt tilbake til Stortinget med nye tiltak dersom situasjonen skulle kreve det. Dette er vesentlig for å unngå en gjentakelse av situasjonen i 2015 hvor regjeringen brukte unødvendig lang tid på å reagere.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at flyktningssituasjonen i verden i dag først og fremst er en krise for dem som må flykte, men det er også en krise i det internasjonale samarbeidet for å beskytte flyktningene. Flyktningssituasjonen er svært alvorlig, og det er behov for mer internasjonalt samarbeid, at land som Norge går foran og etterkommer både FNs anmodninger om antall mottak av kvoteflyktninger og FNs fortolkning av landets plikter etter konvensjonene. Når Norge nå ønsker plass i Sikkerhetsrådet, er det helt påkrevet at Norge ikke svekker FN ved å selv delta i glideflukten vekk fra forpliktelsene.

Dette medlem viser til at dersom en setter opp et krav om forutsigbarhet når det gjelder flyktninger, er det en umulig fordring å stille opp for de som rammes av krig, politisk forfølgelse og manglende sikkerhet for liv og helse. De kan være få eller mange, men felles er at dette ligger utenfor deres kontroll.

Derimot er det grunn til å stille krav om forutsigbarhet til land som har undertegnet både FNs konvensjoner og EMK om at disse forpliktelsene holdes, nettopp i krise. Derfor må Norge bidra til forutsigbarhet ved å både følge FNs anmodninger om mottak av kvoteflyktninger, anmodninger om mottak fra eksempelvis Hellas nå og følge FNs prinsipper, og ikke lage egne fortolknings av forpliktelsene, slik flertallet i Stortinget har gjort når bl.a. rimelighetsvilkåret er fjernet.

Dette medlem viser til at i 2015 ble det økte antallet flyktninger en stor og akutt utfordring og en stor kostnad, men krisen oppstod også fordi regjeringen

ikke ville respondere på signalene som kom. Dette medlem vil påpeke at regjeringen unnlot å ta noen beredskapsmessige foranstaltninger selv om det var åpenbart for alle at utviklingen rundt Middelhavet, krigen i Syria, press og uro i naboområdene, antallet flyktninger som kom inn i Schengenområdet og det store antallet som ble presset fra land til land i Europa, på et tidspunkt måtte føre til at langt flere også ville søke asyl i Norge.

Dette medlem vil påpeke at Røde Kors satte inn krisestab i august. Sosialistisk Venstreparti og Venstre ba om krisemøte i Stortinget i september. Regjeringen reagerte ikke. I oktober la regjeringen fram budsjett uten noen ansvarlig håndtering av en alvorlig situasjon som allerede var oppstått. Denne manglende handlekraften og viljen til å se hva som måtte komme, bidro til kaos, noe som kun ble dempet av at ansatte i etatene og frivillige tok ansvar.

Dette medlem viser til at det politiske flertallet da lot seg presse av den kaotiske situasjonen, til uforvarlig lovbehandling og innstramminger som også vil ramme de som trenger beskyttelse. Lovendringene etter Prop. 16 L (2015–2016) som ble gjort av flertallet som følge av situasjonen på Storskog, setter asylretten i fare, satte returavtalen med Russland i fare og lot seg heller ikke gjennomføre i praksis. Det viste seg også i ettertid, da noen som kom måtte få vurdert sin søknad etter ordinært regelverk, slik Sosialistisk Venstreparti påpekte var det korrekte.

Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti støttet alle punkter i forliket om innstrammingsavtalen som gikk ut på å ruste opp forvaltning og rettsapparat, mottak. Dette medlem støttet også intensjonen om å redusere ankomst av mennesker som ikke har beskyttelsesbehov, men gikk mot forslag som ville bryte med internasjonale forpliktelser og som ville svekke integreringen.

Dette medlem viser til at forslagene Fremskrittspartiet nå fremmer, er forslag som vil forverre situasjonen for sårbare reelle flyktninger og hemme integreringen ytterligere.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 1

Vedtak til lov
om endringer i utlendingsloven mv.

I

I lov 15. mai 2008 nr. 35 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven) gjøres følgende endringer:

§ 9 første ledd annet og nytt tredje punktum skal lyde:
En utlending som er på norsk grense og som søker *beskyttelse* etter reglene i kapittel 4, eller for øvrig gir opplysninger som tyder på at vernet mot utsendelse etter § 73 vil komme til anvendelse, *kan likevel gis tillatelse til innreise. Avgjørelse om tillatelse til innreise treffes av politiet og anses ikke som enkeltvedtak.*

§ 9 sjuende ledd oppheves.

§ 9 femte ledd skal lyde:

Kongen kan gi nærmere regler i forskrift, *herunder om asylsøkeres adgang til innreise uten visum*, om hvem som er unntatt fra visumplikt etter annet ledd og om tidsberegningen i fjerde ledd.

§ 18 annet ledd bokstav a skal lyde:

a) utlendingen oppgir å være flyktning, jf. § 28, *eller å ha rett til beskyttelse etter § 28 a*, eller for øvrig gir opplysninger som tyder på at utlendingen er vernet mot utsendelse etter § 73,

§ 28 første og andre ledd skal lyde:

En utlending som er i riket eller på norsk grense, skal etter søknad anerkjennes som flyktning dersom utlendingen *har en velbegrunnet frykt for forfølgelse på grunn av etnisitet, avstamning, hudfarge, religion, nasjonalitet, medlemskap i en spesiell sosial gruppe eller på grunn av politisk oppfatning, og er ute av stand til, eller på grunn av slik frykt er uwillig til, å påberope seg sitt hjemlands beskyttelse, jf. flyktningkonvensjonen 28. juli 1951 artikkel 1 A og protokoll 31. januar 1967.*

En utlending som anerkjennes som flyktning etter første ledd, har rett til oppholdstillatelse *som flyktning.*

§ 28 sjettede og sjuende ledd skal lyde:

På de vilkår som er fastsatt i loven her og med de unntakene som er fastsatt av Kongen i forskrift, har også ektefelle eller samboer til en utlending som gis oppholdstillatelse som flyktning etter annet ledd, og flyktningens barn under 18 år uten ektefelle eller samboer, rett til oppholdstillatelse som flyktning.

Dersom vilkårene for oppholdstillatelse etter denne bestemmelsen ikke er oppfylt, skal vedtaksmyndigheten av eget tiltak vurdere om bestemmelsene i § 28 a skal anvendes.

Ny § 28 a skal lyde:

§ 28 a *Oppholdstillatelse for utlendinger som har rett til subsidier beskyttelse*

En utlending som er i riket eller på norsk grense, og som uten å falle inn under § 28 likevel står i reell fare for å bli utsatt for dødsstraff, tortur eller annen umenneskelig eller nedverdiggende behandling eller straff ved tilbakevending til hjemlandet, har rett til oppholdstillatelse av beskyttelsesgrunner.

Ved vurderingen etter første ledd skal det tas hensyn til om søkeren er barn.

Bestemmelsene i § 28 fjerde og femte ledd gjelder tilsvarende.

Når det er tvil om utlendingens identitet, når behovet er midlertidig, eller når andre særlige grunner tilsier det, kan det fastsettes at

- a) tillatelsen ikke skal kunne danne grunnlag for permanent oppholdstillatelse,
- b) tillatelsen ikke skal kunne danne grunnlag for oppholdstillatelse etter lovens kapittel 6 for utlendingens familiemedlemmer,
- c) tillatelsen ikke skal kunne fornyes, eller
- d) tillatelsens varighet skal være kortere enn ett år.

Dersom vilkårene for oppholdstillatelse etter denne bestemmelsen ikke er oppfylt, skal vedtaksmyndigheten av eget tiltak vurdere om bestemmelsene i § 38 skal anvendes.

Kongen kan i forskrift gi nærmere regler om anvendelsen av denne paragrafen.

Ny § 28 b skal lyde:

§ 28 b Midlertidig og begrenset oppholdstillatelse til enslige mindreårige asylsøkere som har beskyttelsesbehov fordi de mangler forsvarlig omsorg ved retur

Der det er avgjørende for vurderingen av beskyttelsesbehovet til en enslig mindreårig asylsøker at vedkommende vil være uten forsvarlig omsorg ved retur, har den enslige mindreårige bare rett til midlertidig og begrenset oppholdstillatelse etter §§ 28 eller 28 a. Tillatelsen kan ikke fornyes etter fylte 18 år og danner ikke grunnlag for permanent oppholdstillatelse eller oppholdstillatelse til familiemedlemmer etter lovens kapittel 6.

Kongen kan i forskrift gi nærmere regler om anvendelsen av denne paragrafen.

§ 29 overskriften og første ledd skal lyde:

§ 29 Nærmere om forfølgelse etter § 28

For at handlinger skal anses å utgjøre forfølgelse i henhold til § 28, må de enten

- a) enkeltvis eller på grunn av gjentakelse utgjøre en alvorlig krenkelse av grunnleggende menneskerettigheter, særlig slike rettigheter som ikke kan fravikes i medhold av artikkel 15 nr. 2 i den europeiske menneskerettskonvensjon av 4. november 1950, eller
- b) utgjøre flere forskjellige tiltak, herunder krenkelser av menneskerettigheter, som til sammen er så alvorlige at de berører et menneske på en måte som kan sammenlignes med situasjonen beskrevet i bokstav a.

§ 30 skal lyde:

§ 30 Nærmere om grunnlaget for forfølgelse etter § 28

Ved anvendelsen av § 28 skal følgende legges til grunn ved vurderingen av grunnlaget for forfølgelsen:

- a) Religion skal særlig anses å omfatte
 - religiøse og andre typer livssyn,
 - deltakelse i eller tilsiktet fravær fra formell gudstjeneste, enten det skjer privat eller offentlig, alene eller sammen med andre,
 - andre handlinger eller meningsytringer knyttet til vedkommendes religion eller livssyn,
 - individuelle eller kollektive handlemåter som er diktert av religiøs eller livssynsmessig overbevisning,
 - frihet til å skifte religion eller annet livssyn.
- b) Nasjonalitet skal foruten statsborgerskap eller mangel på statsborgerskap også omfatte medlemskap i en gruppe som er definert ved sin kulturelle, etniske eller språklige identitet, geografiske eller politiske opprinnelse eller forbindelse med befolkningen i en annen stat.
- c) En spesiell sosial gruppe skal særlig anses å omfatte en gruppe mennesker som har et felles kjennetegn ut over faren for å bli forfulgt, og som oppfattes som en gruppe av samfunnet. Det felles kjennetegnet kan være iboende eller av andre grunner uforanderlig, eller for øvrig utgjøres av en væremåte eller en overbevisning som er så grunnleggende for identitet, samvittighet eller utøvelse av menneskerettigheter at et menneske ikke kan forventes å oppgi den. Tidligere ofre for menneskehandel skal anses som medlemmer av en spesiell sosial gruppe.
- d) Politisk oppfatning skal særlig anses å omfatte oppfatninger om de aktuelle forfølgerne eller deres politikk eller metoder, uansett om søkeren har handlet i henhold til denne oppfatningen.

Ved vurderingen av om det foreligger en velbegrunnet frykt for forfølgelse er det uten betydning om søkeren har de kjennetegn eller den oppfatning som fører til forfølgelsen, jf. § 28, såfremt forfølgeren mener at søkeren har kjennetegnet eller oppfatningen.

§ 31 overskriften og første til fjerde ledd skal lyde:

§ 31 Utelukkelse fra rett til beskyttelse

Rett til beskyttelse etter §§ 28 eller 28 a foreligger ikke dersom utlendingen faller inn under flyktningkonvensjonen 28. juli 1951 artikkel 1D eller E, eller dersom det er alvorlig grunn til å anta at utlendingen

- a) har gjort seg skyldig i en forbrytelse mot freden, en krigsforbrytelse eller en forbrytelse mot menneskeheten, slik disse forbrytelsene er definert i internasjonale avtaler som tar sikte på å gi bestemmelser om slike forbrytelser,

- b) har gjort seg skyldig i en alvorlig ikke-politisk forbrytelse utenfor Norges grenser, før han fikk adgang til Norge som flyktning, eller
- c) har gjort seg skyldig i handlinger som er i strid med FNs formål og prinsipper.

Rett til beskyttelse etter § 28 a foreligger heller ikke dersom utlendingen har fått endelig dom for en særlig alvorlig forbrytelse og av den grunn utgjør en fare for det norske samfunnet. Dersom det er grunnlag for utvisning av en utlending av hensyn til grunnleggende nasjonale interesser etter § 126 annet ledd, gjelder § 126 femte ledd.

Rett til beskyttelse etter § 28 a foreligger heller ikke dersom utlendingen forlot hjemlandet kun for å unngå straffereaksjoner for én eller flere straffbare handlinger som kunne ha blitt straffet med fengsel dersom handlingene var blitt begått i Norge.

Dersom en utlending som faller inn under første ledd bokstav a eller c eller annet ledd, allerede har fått oppholdstillatelse etter §§ 28 eller 28 a, kan oppholdstillatelsen kalles tilbake.

§ 32 første ledd skal lyde:

En søknad om beskyttelse, jf. §§ 28 og 28 a, kan nektes realitetsbehandlet dersom søkeren

- a) har fått asyl eller annen form for beskyttelse i et annet land,
- b) kan kreves mottatt av et annet land som deltar i Dublin-samarbeidet, jf. fjerde ledd,
- c) kan kreves mottatt av en annen nordisk stat etter reglene i den nordiske passkontrolloverenskomsten,
- d) har reist til riket etter å ha hatt opphold i en stat eller et område hvor utlendingen ikke var forfulgt.

§ 32 femte ledd skal lyde:

Kongen i statsråd kan beslutte at søknader om beskyttelse, jf. §§ 28 og 28 a, skal kunne nektes realitetsbehandlet dersom søkeren ankommer direkte fra en nordisk stat. Kongen i statsråd kan beslutte at myndighet til å nekte realitetsbehandling, og myndighet til å bortvise i medhold av § 17 første ledd, i slike tilfeller legges til polititjenestemann. Kongen i statsråd kan beslutte at nektelse av realitetsbehandling, og bortvisning i medhold av § 17 første ledd, i slike tilfeller ikke anses som enkeltvedtak. Bestemmelsene i første til tredje punktum gjelder uten hensyn til hva som ellers ville fulgt av fjerde ledd. Det gjelder ikke plikt til forhåndsvarsling etter forvaltningsloven § 37 før Kongen i statsråd fatter beslutninger som nevnt i første til tredje punktum.

§ 33 første punktum skal lyde:

Når det foreligger konkrete omstendigheter som kan begrunne en forventning om snarlig bedring i situasjonen i det området asylsøkere kommer fra, kan de-

partementet beslutte at behandlingen av søknadene fra personer fra dette området skal stilles i bero i inntil seks måneder.

§ 34 tredje ledd første punktum skal lyde:

En søknad om *individuell beskyttelse*, jf. §§ 28 og 28 a, fra en utlending som nevnt i annet ledd kan stilles i bero i inntil tre år fra det tidspunktet utlendingen første gang fikk tillatelse.

§ 35 tredje og fjerde ledd skal lyde:

En utlending som har fått innreisetillatelse etter første ledd, får oppholdstillatelse etter denne paragrafen inntil Utlendingsdirektoratet har avgjort om utlendingen skal få oppholdstillatelse etter §§ 28, 28 a eller 38. Ved vurderingen av en sak etter §§ 28, 28 a og 38 etter innreise skal det legges tilbørlig vekt på om utlendingen hadde grunn til å regne med å få beskyttelse etter §§ 28 eller 28 a.

Forvaltningsloven kapittel IV og V om saksforberedelse og vedtak gjelder bare vedtak truffet etter innreise. Forvaltningsloven kapittel VI om klage og omgjøring gjelder der det er truffet vedtak om oppholdstillatelse etter §§ 28, 28 a eller 38.

§ 37 skal lyde:

§ 37 *Opphør og tilbakekall av tillatelser etter §§ 28, 28 a eller 34*

Ved siden av tilbakekall etter § 63 kan status som flyktning og oppholdstillatelse etter §§ 28 og 34 eller oppholdstillatelse etter § 28 a også tilbakekalles dersom utlendingen:

- a) frivillig på nytt har søkt beskyttelse fra det landet utlendingen er borger av,
- b) etter å ha mistet sitt statsborgerskap, frivillig har gjenervervet det,
- c) har ervervet nytt statsborgerskap og nyter beskyttelse av det landet utlendingen er blitt borger av,
- d) frivillig på nytt har bosatt seg i det landet utlendingen forlot eller oppholdt seg utenfor på grunn av frykt for forfølgelse eller behandling som nevnt i § 28 a,
- e) ikke lenger kan nekte å nyte godt av beskyttelse fra det landet utlendingen er borger av, fordi de forholdene som førte til at utlendingen fikk beskyttelse etter §§ 28, 28 a eller 34, ikke lenger er til stede, eller
- f) ikke er borger av noe land, og på grunn av at de forholdene som førte til at utlendingen fikk beskyttelse etter §§ 28, 28 a eller 34, ikke lenger er til stede, er i stand til å vende tilbake til det landet hvor utlendingen tidligere hadde sin bopel.

Oppholdstillatelse skal ikke tilbakekalles etter første ledd bokstav e eller f dersom utlendingen kan påberope seg tvingende grunner i forbindelse med tidligere forfølgelse eller behandling som nevnt i § 28 a for å avvise

beskyttelse fra det landet utlendingen har statsborgerrett i, eller å nekte å vende tilbake til det landet hvor utlendingen tidligere hadde sin vanlige bopel.

Ny § 38 a skal lyde:

§ 38 a Midlertidig og begrenset oppholdstillatelse til enslige mindreårige asylsøkere som mangler forsvarlig omsorg ved retur

En enslig mindreårig asylsøker som ikke har annet grunnlag for oppholdstillatelse enn at norske myndigheter anser at søkeren vil være uten forsvarlig omsorg ved retur, har bare rett til midlertidig og begrenset oppholdstillatelse etter lovens § 38 første ledd. Tillatelsen kan ikke fornyes etter fylte 18 år og danner ikke grunnlag for permanent oppholdstillatelse eller oppholdstillatelse til familiemedlemmer etter lovens kapittel 6.

Kongen kan i forskrift gi nærmere regler om anvendelsen av denne paragrafen.

§ 40 a oppheves.

§ 41 annet ledd siste punktum oppheves.

Ny § 41 b skal lyde:

§ 41 b Krav til visse referansepersoner om fire års arbeid eller utdanning i Norge for familieetablering

Det er et vilkår for oppholdstillatelse etter §§ 40 (ektefeller) og 41 (samboere) at referansepersonen har arbeidet eller tatt utdanning i Norge i fire år, når referansepersonen har

- a) oppholdstillatelse som flyktning, jf. § 28,
- b) oppholdstillatelse for utlending som har rett til subsidiær beskyttelse, jf. § 28 a,
- c) oppholdstillatelse etter innreisetilatelse som overføringsflyktning, jf. § 35 tredje ledd,
- d) kollektiv beskyttelse i en massefluktsituasjon, jf. § 34,
- e) oppholdstillatelse på grunn av sterke menneskelige hensyn eller særlig tilknytning til riket, jf. § 38,
- f) oppholdstillatelse som familiemedlem, jf. §§ 40 til 53, eller
- g) permanent oppholdstillatelse på grunnlag av tillatelsene nevnt i bokstav a til f, jf. § 62.

Vilkåret i første ledd gjelder ikke når

- a) ekteskapet var inngått eller samlivet var etablert før tidspunktet for referansepersonens innreise i Norge, eller
- b) partene har inngått ekteskap eller levd i et etablert samliv mens begge har hatt oppholdstillatelse i Norge.

Det kan gjøres unntak fra vilkåret dersom særlige grunner, herunder hensynet til familiens enhet, taler for det.

Kongen kan fastsette nærmere regler i forskrift.

Ny § 41 c skal lyde:

§ 41 c Krav til visse referansepersoner om tre års arbeid eller utdanning i Norge for familiegjennforening

For søknader som omfattes av unntaket i § 41 b annet ledd, er det et vilkår for oppholdstillatelse etter §§ 40 (ektefeller) og 41 (samboere) at referansepersonen har arbeidet eller tatt utdanning i Norge i tre år, når referansepersonen har

- a) oppholdstillatelse som flyktning, jf. § 28,
- b) oppholdstillatelse for utlending som har rett til subsidiær beskyttelse, jf. § 28 a,
- c) oppholdstillatelse etter innreisetilatelse som overføringsflyktning, jf. § 35 tredje ledd,
- d) kollektiv beskyttelse i en massefluktsituasjon, jf. § 34,
- e) oppholdstillatelse på grunn av sterke menneskelige hensyn eller særlig tilknytning til riket, jf. § 38,
- f) oppholdstillatelse som familiemedlem, jf. §§ 40 til 53, eller
- g) permanent oppholdstillatelse på grunnlag av tillatelsene nevnt i bokstav a til f, jf. § 62.

Det kan gjøres unntak fra vilkåret dersom særlige grunner, herunder hensynet til familiens enhet, taler for det.

Kongen kan fastsette nærmere regler i forskrift.

§ 43 overskriften og første ledd første punktum skal lyde:

§ 43 Familiegjennforening mellom barn med opphold etter §§ 28, 28 a eller 34 og barnets foreldre og søsken

Søkere som er foreldre til barn under 18 år med opphold i riket etter §§ 28, 28 a eller 34, har rett til opphold.

§ 48 første ledd skal lyde:

Oppholdstillatelse med inntil seks måneders varighet kan gis til en søker som skal inngå ekteskap etter innreisen med en referanseperson som nevnt i § 40 første ledd. Det er et vilkår at begge parter er over 18 år. Bestemmelsene i § 40 tredje, femte og sjuende ledd og §§ 41 a, 41 b og 41 c gjelder tilsvarende. Kongen kan fastsette nærmere vilkår i forskrift.

§ 56 annet ledd skal lyde:

Bestemmelsen i første ledd innebærer ingen begrensning i retten til å søke beskyttelse, jf. §§ 28 og 28 a, eller til å påberope et vern mot utsendelse, jf. § 73.

§ 58 annet ledd skal lyde:

Kravet til underhold og bolig gjelder ikke for den som har rett til oppholdstillatelse etter § 28 eller § 28 a, eller som fyller vilkårene for vern mot utsendelse etter § 73.

§ 59 annet ledd skal lyde:

Oppholdstillatelse etter §§ 28 *eller* 28 a kan likevel ikke nektes med hjemmel i denne paragrafen.

§ 60 første ledd første punktum skal lyde:

Førstegangs oppholdstillatelse gis som midlertidig oppholdstillatelse for inntil *fem* år.

§ 61 annet ledd første punktum skal lyde:

Med mindre det er grunnlag for opphør eller tilbakekall etter §§ 37 eller 63, skal en oppholdstillatelse etter §§ 28, 28 a og 34 fornyes.

§ 62 første ledd innledningen og bokstav a skal lyde:

En utlending som de siste *fem* årene har oppholdt seg i riket med midlertidig oppholdstillatelse som danner grunnlag for permanent oppholdstillatelse, har etter søknad rett til permanent oppholdstillatelse dersom

- a) utlendingen de siste *fem* årene ikke har oppholdt seg utenfor riket mer enn syv måneder til sammen,

§ 64 annet ledd første punktum skal lyde:

En utlending som har eller gis oppholdstillatelse i riket på grunnlag av søknad om *beskyttelse*, men uten å ha fått innvilget oppholdstillatelse som flyktning, skal gis utlendingspass for reise utenfor Norge dersom utlendingens forhold til hjemlandets myndigheter tilsier det, og det ikke er særlige grunner som taler mot det.

§ 66 første ledd bokstav e og bokstav f skal lyde:

- e) når utlendingen har overtrådt straffeloven kapittel 18, eller har gitt trygt tilholdssted til noen som utlendingen kjenner til at har begått et slikt lovbrudd
- f) når utlendingens søknad om beskyttelse er nektet realitetsbehandlet i medhold av § 32 første ledd bokstav a eller d, og søknaden fremstår som et misbruk av asylsystemet, *eller*

§ 73 første til tredje ledd skal lyde:

En utlending kan ikke sendes til et område der vedkommende ville være i en situasjon som nevnt i § 28, med mindre:

- a) utlendingen er utelukket fra beskyttelse etter § 31, eller
- b) utlendingen med rimelig grunn anses som en fare for rikets sikkerhet eller har fått endelig dom for en særlig alvorlig forbrytelse og av den grunn utgjør en fare for det norske samfunn.

En utlending kan ikke sendes til et område der vedkommende ville være i en situasjon som nevnt i § 28 a. Vernet etter denne bestemmelsen gjelder også ved situasjoner som nevnt i første ledd bokstav a og b.

Vernet etter første og annet ledd gjelder også utsendelse til et område der vedkommende ikke ville være

trygg mot å bli sendt videre til et slikt område som nevnt i § 28 første ledd *eller* § 28 a første ledd.

§ 76 annet ledd annet og tredje punktum oppheves.

§ 81 første ledd første punktum skal lyde:

I saker etter §§ 28, 28 a og 73, samt i saker om bortvisning, utvisning, tilbakekall av gitt tillatelse eller tilbakekall av oppholdsdokument, jf. § 120 annet ledd, skal utlendingsmyndighetene sørge for at utlendingen får mulighet til å fremlegge sine synspunkter på et språk utlendingen kan kommunisere forsvarlig på.

§ 82 skal lyde:

I saker om bortvisning, utvisning, tilbakekall av gitt tillatelse eller tilbakekall av oppholdsdokumenter, jf. § 120, og når en utlending påberoper seg *rett til beskyttelse*, skal politiet gi veiledning om at utlendingen har rett til fullmektig, jf. forvaltningsloven § 12, og retts hjelp, jf. § 92, samt rett til å sette seg i kontakt med sitt lands representasjon, en representant for FNs høykommissær for flyktninger og en norsk flyktningorganisasjon.

§ 88 første ledd første punktum skal lyde:

Dersom det i en sak om *beskyttelse* eller i en sak om oppholdstillatelse for et familiemedlem ikke er mulig å fastslå med rimelig sikkerhet om utlendingen er over eller under 18 år, kan utlendingen anmodes om å la seg undersøke for å klargjøre alderen.

§ 90 femte ledd skal lyde:

Påberoper en utlending seg rett til beskyttelse, jf. §§ 28 *eller* 28 a, eller for øvrig gir opplysninger som tyder på at vernet mot utsendelse etter § 73 vil komme til anvendelse, kan et vedtak bare iverksettes før det er endelig dersom

- a) søknaden om opphold er nektet realitetsbehandlet i medhold av § 32,
- b) søkeren tidligere har fått avslag på søknad om beskyttelse i annet land, eller
- c) vilkårene for opphold etter §§ 28, 28 a eller 73 åpenbart ikke er oppfylt

§ 90 ellefte ledd skal lyde:

Dersom en utlending påberoper seg omstendigheter som nevnt i §§ 28 *eller* 28 a på tidspunktet for iverksetting av et vedtak som innebærer at utlendingen må forlate riket, og det ikke fremgår at det allerede er tatt standpunkt til de forholdene som påberopes, skal politiet forelegge spørsmålet om utsatt iverksetting for den myndigheten som har truffet vedtaket.

§ 92 annet ledd første punktum skal lyde:

En utlending som søker beskyttelse etter §§ 28 *eller* 28 a, eller påberoper seg vernet mot utsendelse etter

§ 73, har rett til fritt rettsråd uten behovsprøving ved negativt vedtak fattet av Utlendingsdirektoratet.

Kapittel 11 del II overskriften skal lyde:

II Særskilte regler for søknader om beskyttelse

§ 93 første og annet ledd skal lyde:

En søknad om beskyttelse, jf. §§ 28 eller 28 a, skal fremsettes for politiet uten ugrunnet opphold. Pass eller annet reisedokument utlendingen er i besittelse av, skal innleveres sammen med søknaden.

Dersom omstendigheter som nevnt i §§ 28 eller 28 a inntreffer først etter utlendingens innreise i riket, skal søknad fremsettes uten ugrunnet opphold etter at utlendingen ble klar over omstendighetene.

§ 94 a første punktum skal lyde:

Dersom Utlendingsdirektoratet ved behandlingen av en søknad om beskyttelse anser det som åpenbart at vilkårene i §§ 28, 28 a og 73 ikke er oppfylt, er fristen for å klage én uke fra det tidspunktet underretning om vedtaket er kommet frem til vedkommende part.

§ 98 d første og annet ledd skal lyde:

Representanten skal ivareta den mindreåriges interesser i *saken* og ellers utføre de oppgaver som tilkommer en verge i henhold til annen lovgivning.

I forbindelse med behandlingen av søknaden om beskyttelse skal representanten blant annet

- være til stede ved de samtaler myndighetene har med den mindreårige,
- bistå den mindreårige ved undersøkelser om identitet, alder mv.,
- bistå den mindreårige i forbindelse med oppsporing av foreldre eller andre omsorgspersoner, og
- ha kontakt med den mindreåriges advokat og holde seg underrettet om fremdriften i saken.

§ 105 første ledd bokstav c skal lyde:

- utlendingen *har søkt beskyttelse* eller har ulovlig opphold og er ilagt straff for et straffbart forhold eller treffes på fersk gjerning ved utøvelse av et straffbart forhold, som kan føre til høyere straff enn fengsel i seks måneder,

§ 108 fjerde ledd bokstav b skal lyde:

- hjelper en utlending til ulovlig å reise inn i riket eller til et annet land. Dette gjelder likevel ikke dersom hensikten er å hjelpe en utlending som omfattes av lovens §§ 28 eller 28 a til å reise inn i første trygge land.

§ 126 femte ledd tredje punktum skal lyde:

Det gjelder ikke en rett til *beskyttelse etter § 28 a* dersom det er grunnlag for å utvise utlendingen av hensyn til grunnleggende nasjonale interesser.

§ 129 sjette ledd skal lyde:

Påberoper en utlending seg *rett til beskyttelse, jf. §§ 28 eller 28 a*, eller for øvrig gir opplysninger som tyder på at vernet mot utsendelse etter § 73 vil komme til anvendelse, kan et vedtak bare iverksettes før det er endelig dersom

- søknaden om opphold er *nektet realitetsbehandlet* i medhold av § 32,
- søkeren tidligere har fått avslag på søknad om *beskyttelse* i annet land, eller
- vilkårene for opphold etter §§ 28 eller 28 a eller for vern mot utsendelse etter § 73 åpenbart ikke er oppfylt.

II

I lov 4.juli 2003 nr. 80 om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere (introduksjonsloven) gjøres følgende endring:

§ 2 første ledd bokstav a skal lyde:

- beskyttelse etter utlendingsloven § 28 eller § 28 a.

III

I lov 10.juni 2005 nr. 51 om norsk statsborgerskap (statsborgerloven) gjøres følgende endringer:

§ 12 første ledd skal lyde:

For søker som er gift med en norsk statsborger og har felles bopel med ektefellen, gjelder ikke vilkåret i § 7 første ledd bokstav e. Søkeren må likevel til sammen ha minst *fem* års opphold i riket i løpet av de siste ti årene med oppholdstillatelse av minst ett års varighet. Opphold i en eller flere søknadsperioder medregnes i *femårsperioden*. Oppholdstiden i riket og tiden som gift med en norsk statsborger med felles bopel, må dessuten til sammen utgjøre minst syv år. Oppholdstid og tid som gift med norsk statsborger kan opptjenes samtidig.

§ 16 første og nytt andre ledd skal lyde:

For søkere som er statsløse gjelder ikke vilkårene i § 7 første ledd bokstav b, e og h. *Statsløs søker* må likevel ha oppholdt seg i riket de siste *fem* årene med oppholdstillatelse av minst ett års varighet. Oppholdstid i en eller flere søknadsperioder medregnes i *femårsperioden*.

For statsløs søker under 18 år som er født i Norge, gjelder ikke vilkårene i § 7 første ledd. Statsløs søker under 18 år som er født i Norge, må likevel

- være bosatt i riket på søknadstidspunktet og ha oppholdt seg i riket de siste fem årene med oppholdstillatelse av minst ett års varighet, eller
- være bosatt i riket på søknadstidspunktet og ha en forelder som senest på vedtakstidspunktet innvilges permanent oppholdstillatelse eller norsk statsborgerskap.

Gjeldende § 16 andre ledd blir nytt tredje ledd.

IV

Loven trer i kraft straks.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen sørge for at underholdskravet også omfatter flyktninger og asylsøkere i tråd med føringene i Prop. 90 L (2015–2016).

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen instruere Utlendingsdirektoratet om å avvise realitetsbehandling av asylsøknader fra personer som har oppholdt seg i Tyrkia eller et annet land hvor de ikke var forfulgt.

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen iverksette styrket grensekontroll for å stanse asylsøkere som ikke har rett til å få behandlet sin søknad.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råar Stortinget til å gjøre slikt

v e d t a k :

Dokument 8:82 LS (2019–2020) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Jon Engen-Helgheim, Siv Jensen, Sylvi Listhaug og Helge André Njåstad om tiltak for kontroll på grensen ved en ny migrantstrøm til Norge – vedtas ikke.

Oslo, i kommunal- og forvaltningskomiteen, den 26. mai 2020

Karin Andersen

leder

Ove Trellevik

ordfører

**DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT**

Justis- og beredskapsministeren

Stortinget
v/ kommunal- og forvaltningskomiteen
0026 OSLO

Deres ref.

Vår ref.
20/1393 - CEF

Dato
28.04.2020

Dokument 8: 82 LS (2019–2020) – representantforslag om tiltak for kontroll på grensen ved ny migrantstrøm til Norge

Jeg viser til brev fra kommunal- og forvaltningskomiteen av 16. mars og 20. april d.å., der det bes om min vurdering av forslag fra representantene Jon Engen-Helgheim, Siv Jensen, Sylvi Listhaug og Helge André Njåstad om tiltak for kontroll på grensen ved ny migrantstrøm til Norge.

I forslaget viser forslagsstillerne til Prop. 90 L (2015–2016) *Endringer i utlendingsloven mv. (innstramninger II)* og Prop. 149 L (2016–2017) *Endringer i utlendingsloven mv. (videreføring av innstramninger mv.)*, jf. Prop. 16 L (2015–2016) *Endringer i utlendingsloven (innstramninger)*, og de legger til grunn at representantforslaget skal tolkes i overensstemmelse med disse lovforslagene. De viser til at alle proposisjonene har gjennomgått utredning og kvalitetskontroll i regjeringen, og relevante høringsinstanser har kommet med innspill under behandlingen av forslagene til lovbestemmelser. Forslagsstillerne mener derfor at ytterligere utredning er unødvendig, og de er tilfredse med en direkte behandling av lovforslagene ettersom de allerede er utredet på normal måte.

Jeg er enig i at de ulike forslagene er utredet i tilstrekkelig grad i de nevnte dokumentene. Jeg ser derfor ikke behov for å knytte ytterligere kommentarer til hvert enkelt forslag, men nøyer meg med å henvise til de nevnte lovproposisjonene. Mine kommentarer vil knytte seg til hvorvidt situasjonen vi ser i dag, er sammenliknbar med situasjonen i 2015.

I 2015 opplevde Europa en historisk stor tilstrømning av flyktninger og andre migranter. Det felleseuropeiske grensevaktbyrået Frontex registrerte over 1,8 millioner irregu-

lære grensepasseringer over Europas yttergrenser i 2015, og tall fra Eurostat viste at det ble registrert over 1,3 millioner asylsøknader i Europa. Også antallet asylsøknader som ble fremmet i Norge økte kraftig. I 2015 ble det registrert 31 145 asylsøknader i Norge. Særlig i perioden fra august til november 2015 hadde Norge ekstraordinært høye ankomsttall. Migrasjonssituasjonen førte til store utfordringer i Norge og Europa, og både Schengen- og Dublin-samarbeidet ble satt under et betydelig press.

Situasjonen i dag er en helt annen. Ankomsttallene til Norge og Europa er lave. I 2015 var det i gjennomsnitt 116 000 personer per måned som søkte asyl i Europa. Etter 2016 har antall asylsøkere i Europa vært under 60 000 per måned. Nedgangen i antall asylsøkere til Norge har vært større enn i Europa for øvrig. I 2015 var det i gjennomsnitt 2 600 som søkte asyl i Norge per måned, mens det i 2016 og årene etter har vært 250 eller færre som søkte i gjennomsnitt per måned. Tallene omfatter ikke relokaliserte og overføringsflyktninger. Dagens ankomsttall er vesentlig lavere enn dette.

I bakgrunnen for forslaget vises det særlig til at Tyrkias president 27. februar 2020 varslende at landet ikke lenger ville holde flyktninger tilbake fra grensen mot Europa, og dette anføres som en grunn til å innføre innstramningstiltak i Norge nå, i tilfelle Europa igjen opplever en migrasjonskrise. Norge har fulgt utviklingen på grensen mot Tyrkia nøye. Det har til nå – to måneder etter at varselet ble gitt – ikke over tid blitt registrert noen økte forflytninger over grensen mellom Tyrkia og Hellas, selv om situasjonen i grenseområdene i en periode har vært ustabil. Tyrkisk kystvakt patruljerer farvannene som blir brukt til irregulære overfarter og avskjærer i stor grad disse. I tillegg er den provisoriske migrantleiren ved landegrensen mot Hellas avviklet, og migrantene er transportert bort fra grenseområdet.

Linjeskiftet i tyrkisk migrasjonspolitik har sammenfalt med tiltakene mot koronapandemien i Europa og landene i randsonen. Effektene av disse tiltakene slo inn i uke 13. I ukene før ble det registrert rundt 13 000 søknader i uken i EU+, mens tallet i ukene etter har ligget på godt under 2 000. De mest oppdaterte tallene fra UDI viser at det i ukene 14–16 har kommet mellom 6 og 10 asylsøkere per uke til Norge.

På bakgrunn av ovennevnte ser jeg på det nåværende tidspunktet ikke grunn til å gjennomføre de til dels inngrepene innstramningstiltakene som forslagsstillerne foreslår og som regjeringen foreslo som følge av den svært spesielle migrasjonssituasjonen vi hadde i 2015.

Avslutningsvis finner jeg grunn til å knytte noen kommentarer til enkelte punkter i representantforslaget.

Under «Bakgrunn» i representantforslaget redegjøres det for forslaget om tilknytningskrav for familiegjenforening (s. 3 første kolonne i.f.). Jeg gjør oppmerksom på at dette forslaget ble vedtatt i 2016, og det fremgår i dag av utlendingsloven § 51 tredje ledd.

(Selve forslaget i representantforslaget inneholder imidlertid ikke en lovbestemmelse om dette, så her behøves ingen korrigerings.)

Når det gjelder forslaget om å gjeninnføre skillet mellom konvensjonsflyktninger og andre asylsøkere, vil jeg orientere om at departementet for tiden jobber med et lovforslag om en beredskapsbestemmelse om oppholdstillatelse til utlendinger med beskyttelsesbehov som ikke fyller vilkårene i flyktningkonvensjonen. Dette er altså i prosess. Forslaget er en oppfølging av Granavolden-plattformen.

Med hilsen

Monica Mæland